

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İLKÖĞRETİM 7. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ZORBALIK
EĞİLİMLERİ İLE OKUL İKLİMİ ALGILARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Fatma Arıman

Yüksek Lisans Tezi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Yüksek Lisans Programı

İstanbul, 2007

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İLKÖĞRETİM 7. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ZORBALIK
EĞİLİMLERİ İLE OKUL İKLİMİ ALGILARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Fatma Arıman

Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Doç. Dr. Halil Ekşi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Yüksek Lisans Programı

İstanbul, 2007

ilköğretim 7. ve 8. sınıfl öğrencilerinin zorbalık eylemleri ile okul iklimi algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi

.....Fatma Arıman.....

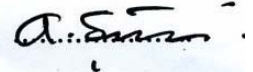
ONAY

Jüri:

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Halil Ekşi.....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ahmet Şirin

Üye : Dr. Mustafa Arar.....

Yüksek lisans tezi onay tarihi: ..14../12../2007

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	ii
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	iv
ABSTRACT.....	xx
ÖZET.....	xxi
BÖLÜM I.....	1
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu.....	1
1.2.Problem Cümlesi.....	3
1.3.Araştırmanın Alt Problemleri.....	3
1.4.Araştırmanın Önemi.....	5
1.5.Araştırmanın Sayıtlıları.....	5
1.6.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.7.Tanımlar.....	6
BÖLÜM II.....	9
2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1.Örgüt İklimi.....	9
2.1.1. Örgüt İkliminin Öğeleri.....	10
2.1.2 Örgüt İkliminin Boyutları.....	10
2.1.3.Okul İklimi.....	11
2.1.4.Örgüt Kültürü.....	15
2.1.5.Örgüt Kültürünün Oluşumu.....	16
2.1.6.Örgüt Kültürü ve İletişim.....	17
2.1.7.Öğrenen Örgüt.....	18
2.2.Zorbalık.....	20
2.2.1.Zorbalık Türleri.....	22
2.2.2.Zorbanın Özellikleri.....	23
2.2.3.Mağdurların Özellikleri.....	24
2.2.4.Zorbalığın Şiddet ve Saldırganlık ile İlişkisi.....	25
2.3. Etkili Okullar.....	27
2.3.1.Okul Güvenliği.....	27
2.3.2.Okulda Yetişen Birey Tipleri.....	28
2.3.3.Okul Yöneticisi.....	29
2.3.4.Öğretmen.....	30
2.3.5.Okul ve Suçluluk.....	32
BÖLÜM III.....	35
3.YÖNTEM.....	35
3.1.Araştırma Modeli.....	35

3.2.Evren ve Örneklem.....	35
3.3.Veritoplama Araçları.....	36
3.3.1.CASE/KOİD Kapsamlı Okul İklimi Değerlendirme Ölçeği.....	36
3.3.2.ZDEÖ Zorbalık Davranış Eğilim Ölçeği.....	37
BÖLÜM IV.....	40
4.BULGULAR VE YORUM.....	40
4.1.Grubun Genel Yapısına İlişkin Bilgiler.....	40
4.2.Araştırma Hipotezlerine İlişkin Analizler.....	48
4.2.1.Okul İklimine İlişkin Analizler.....	49
4.2.2.Zorbalığa İlişkin Analizler.....	91
BÖLÜM V.....	120
5.SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	120
5.1.Sonuç ve Tartışma.....	120
5.2.Öneriler.....	123
EKLER.....	124
EK 1.....	125
EK 2.....	128
EK 3.....	129
EK 4.....	131
KAYNAKLAR.....	134
ÖZGEÇMİŞ.....	138

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge:2.1 Örgüt İkliminin 10 Boyutu.....	11
Çizelge:3.1 .Araştırma Örnekleme.....	36
Çizelge:3.2 Okul İklimi Ölçeği Alt Boyutları.....	37
Çizelge 4.1 Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	40
Çizelge 4.2 Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	41
Çizelge 4.3 Öğrenim Görülen Sınıf Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	41
Çizelge 4.4 Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	42
Çizelge 4.5 Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	42
Çizelge 4.6 Anne-Baba Birlikteliği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	43
Çizelge 4.7 Babanın Mesleği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	43
Çizelge 4.8 Annenin Mesleği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	44
Çizelge 4.9 Babanın Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	44
Çizelge 4.10 Annenin Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri....	45
Çizelge 4.11 İkamet Edilen Evin Niteliği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	45
Çizelge 4.12 Algılanan Gelir Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	46
Çizelge 4.13 Siz Dâhil Ailenizdeki Birey Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	46
Çizelge 4.14 Okul İklimi Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanlar için Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri.....	47
Çizelge 4.15 Zorbalık Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanlar için Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri.....	48
Çizelge 4.16 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının	

Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	49
Çizelge 4.17 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	50
Çizelge 4.18 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	50
Çizelge 4.19 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	51
Çizelge 4.20 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	51
Çizelge 4.21 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	52
Çizelge 4.22 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	52
Çizelge 4.23 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	53
Çizelge 4.24 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	53

Çizelge 4.25 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	54
Çizelge 4.26 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	54
Çizelge 4.27 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	55
Çizelge 4.28 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	56
Çizelge 4.29 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	56
Çizelge 4.30 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	57
Çizelge 4.31 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	57
Çizelge 4.32 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	58
Çizelge 4.33 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere	

Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	58
Çizelge 4.34 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	59
Çizelge 4.35 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	59
Çizelge 4.36 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	60
Çizelge 4.37 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	60
Çizelge 4.38 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	61
Çizelge 4.39 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	61
Çizelge 4.40 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	62
Çizelge 4.41 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	62

Çizelge 4.42 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	63
Çizelge 4.43 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	63
Çizelge 4.44 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	64
Çizelge 4.45 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	64
Çizelge 4.46 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	65
Çizelge 4.47 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	66
Çizelge 4.48 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	66
Çizelge 4.49 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	67

Çizelge 4.50 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	67
Çizelge 4.51 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	68
Çizelge 4.52 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	68
Çizelge 4.53 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	69
Çizelge 4.54 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	69
Çizelge 4.55 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	70
Çizelge 4.56 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	70
Çizelge 4.57 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	71
Çizelge 4.58 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının	

Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	72
Çizelge 4.59 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	72
Çizelge 4.60 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	73
Çizelge 4.61 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	73
Çizelge 4.62 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	74
Çizelge 4.63 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	74
Çizelge 4.64 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen öğrenci ilişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	75
Çizelge 4.65 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	75
Çizelge 4.66 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp	

Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	76
Çizelge 4.67 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	77
Çizelge 4.68 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	77
Çizelge 4.69 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	78
Çizelge 4.70 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	79
Çizelge 4.71 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları.....	80
Çizelge 4.72 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	81
Çizelge 4.73 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	81

Çizelge 4.74 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	82
Çizelge 4.75 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	82
Çizelge 4.76 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	83
Çizelge 4.77 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	84
Çizelge 4.78 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	84
Çizelge 4.79 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	85
Çizelge 4.80 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	85
Çizelge 4.81 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)	

Sonuçları.....	86
Çizelge 4.82 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	87
Çizelge 4.83 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları.....	88
Çizelge 4.84 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	88
Çizelge 4.85 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	89
Çizelge 4.86 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	89
Çizelge 4.87 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	90
Çizelge 4.88 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	90
Çizelge 4.89 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	91

Çizelge 4.90 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	91
Çizelge 4.91 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	92
Çizelge 4.92 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	92
Çizelge 4.93 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	93
Çizelge 4.94 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	94
Çizelge 4.95 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	94
Çizelge 4.96 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	95
Çizelge 4.97 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	95
Çizelge 4.98 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere	

Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	96
Çizelge 4.99 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	96
Çizelge 4.100 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	97
Çizelge 4.101 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	97
Çizelge 4.102 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	98
Çizelge 4.103 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	98
Çizelge 4.104 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	99
Çizelge 4.105 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	99
Çizelge 4.106 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	100
Çizelge 4.107 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının	

Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	100
Çizelge 4.108 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	101
Çizelge 4.109 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	101
Çizelge 4.110 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	102
Çizelge 4.111 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	102
Çizelge 4.112 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	103
Çizelge 4.113 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları.....	103
Çizelge 4.114 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	104
Çizelge 4.115 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	105

Çizelge 4.116 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	105
Çizelge 4.117 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	106
Çizelge 4.118 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	106
Çizelge 4.119 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	107
Çizelge 4.120 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	107
Çizelge 4.121 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	108
Çizelge 4.122 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	108
Çizelge 4.123 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	109
Çizelge 4.124 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını	

Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	109
Çizelge 4.125 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	110
Çizelge 4.126 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	111
Çizelge 4.127 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	111
Çizelge 4.128 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	112
Çizelge 4.129 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	113
Çizelge 4.130 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	113
Çizelge 4.131 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	114
Çizelge 4.132 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	114
Çizelge 4.133 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının	

Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları.....	115
Çizelge 4.134 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	116
Çizelge 4.135 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	116
Çizelge 4.136 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	117
Çizelge 4.137 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	117
Çizelge 4.138 Okul İklimi Ölçeği Alt Boyutları İle Okul Zorbalığı Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Amacıyla Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları.....	118

ABSTRACT

This thesis has been prepared to study the relationship between the extortion tendencies of Primary School 7th and 8th Grade students and their perception of the school climate. Comprehensive Assessment of School Environment “CASE” and Extortion Bullying Behavior Tendency Scale “BBTS” has been used in this thesis. These scales have been applied to the students of 10 schools in the Kadıköy District in Istanbul City.

In this study, teacher-student relationship, Administration, behavioral assessment of the students, relationships between the students, parents-society and school relationships, and the relationship between safety and order being the bottom aspects of the CASE scale. Similarly, the relation between physical bullying, verbal bullying, entertaining bullying as well as the emotional bullying and the same demographic variables of the students has been studied. Later, the relationship between the bullying tendencies and school climate perceptions of the participating students has been studied.

As a result of this research, one can argue that there is a relationship between the bullying tendencies of the student and the school climate.

ÖZET

Bu tez İlköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin zorbalık eğilimleri ile okul iklimi algıları arasındaki ilişkiyi incelemek üzere hazırlanmıştır.

Tez de KOİD Kapsamlı Okul İklimi Değerlendirme Ölçeği ve ZDEÖ Zorbalık Davranışı Eğilim Ölçeği kullanılmıştır. İstanbul ili Kadıköy ilçesinde bulunan 10 okuldaki öğrencilere bu ölçekler uygulanmıştır.

Araştırma da KOİD Ölçeğinin alt boyutları olan Öğretmen-öğrenci ilişkisi, İdare, Öğrencilerin davranışsal değerleri, Öğrenciler arası ilişkiler, Anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler, Güvenlik ve düzenlilik ile çeşitli demografik değişkenlerle (yaş, sınıf, anne-baba mesleği vb. gibi) ilişki incelenmiştir. Yine ZDEÖ'yi oluşturan alt boyutlarla; fiziksel zorbalık, sözel zorbalık, eğlence amaçlı zorbalık ve duygu zorbalığı ile öğrencilerin aynı demografik değişkenlerle ilişkisi incelenmiştir. Daha sonra da çalışmaya katılan öğrencilerin zorbalık eğilimi ile okul iklimi algıları arasındaki ilişkiye bakılmıştır.

Araştırma sonucunda öğrencilerin zorbalık davranışlarıyla okul iklimi arasında ilişki vardır denilebilir.

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın temelini oluşturan problem durumu, problem cümlesi, araştırmanın amacı, alt amaçları, önemi, sayılılar, sınırlılıklar ve araştırmada adı geçen terimlerin tanımlarına yer verilmiştir.

1.1 Problem Durumu

Okul zorbalığı, okul çocuklarının önemli bir bölümünü etkileyen kişisel, sosyal ve eğitsel problem olarak ifade edilmektedir. Bu açıdan okullar çocuklara güvenli bir çevre oluşturmanın sorumluluğunu taşımaktadır. Bir okul kapsamı içerisinde, bütün öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin zorbalığın bir çok değişik şekilde olabileceğini, üstelik, ortaya konan bu değişik şekillerin kabul edilemez olduğunu fark etmeleri önemlidir. Aynı zamanda çocukların zorbalık eğilimlerinin ve eğilim tiplerinin bilinmesi, zorbalık problemlerini azaltmak için atılan adımların uygun bir şekilde başarılı olmasında yardımcı olacaktır (Satan, 2006).

Bosworth ve Espelage (1999)'ın çalışmaların da zorbalık ile ev, okul ve toplumsal yaşam alanlarındaki hatalı davranışın sıklığı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunduğunu göstermektedir. Antisosyal kişilik yapısındaki birey asice ve düşmanca duygularından dolayı evde, okulda ve toplumsal yaşamda genellikle kuralları ihlal etme eğilimindedir. Bu da bireyin zorbalık davranışının sıklığında belli ölçüde artışa neden olabilmektedir. Davranım bozuklukları çocuk ve ergenlerde bir çok ruhsal sorunun belirtisi olabileceği gibi, aile içi ilişkiler ile okul ve arkadaş ilişkileri alanlarında yaşanan pek çok duygusal sorunun belirtisi olarak da ortaya çıkabilmektedir. Bireylerdeki karşı-olma ve karşı-gelme bozukluklarının belirtisi ise, düşmanca ve asice

davranışlardır (akt. Koç, 2006)

Jenning (1943), Berney (1943) ve Granland (1959) yaptıkları bir araştırmayla şunu ortaya koymuşlardır: Sinirli, saldırgan öğrenciler kendi akran grupları tarafından dışlanmaktadır, fakat zeki, neşeli, etik öğrenciler akran grupları tarafından tercih edilmektedirler. Bütün bunlarda öğrencilerin karakter özelliklerinin diğerleriyle olan ilişkilerini etkilediğini göstermektedir ve bu akran gruplarıyla olan ilişki öğrencilerin moral ve davranışları sınıf iklimini ve okul iklimini etkilemektedir (Avedisyan, 1997).

Okul örgütlerinin etkinliğini sağlamak için okullarda etkili bir örgütsel iklimin oluşturulması gerekir. Davranış bilimcilerin en çok taraftar oldukları örgüt iklimi, açık iklimdir. Bu durumda okulların başarılı olmasını sağlayacak en etkin iklim tipinin açık iklim olduğu söylenebilir. Eğitim sürecimiz içinde değişik okullarda bize farklı gelen ya da o okula ait olan özelliklerle karşılaşmışızdır. Okuldaki herkesin okulu sahiplendiği ve orada olmaktan hoşlandığı okul iklimi ortamları idealdir (Acarbay, 2006).

Sağlıklı okul iklimi verimli eğitim ve öğretime, öğretmenler, yöneticiler, öğrenciler, ve veliler arasında pozitif iletişim kurulmasına neden olur. Bu tip etkili okullarda günümüzde çok sık rastlanan şiddet, taciz gibi sorunlarla karşılaşılmaz. Sorunlu okulların iklimi belirlenmeli ve acil olarak çözüm yolları bulunmalıdır (Acarbay, 2006).

Kabul edilebilir öğrenci davranışlarını belirleyen en önemli unsur okul iklimidir. Çocukların çeşitli suçlara ilişkin davranışlarının en önemli nedenleri okulla ilgili olanlardır. Öğrencilerin düşük başarı performansları ve düşük başarı beklentileri suça ilişkin davranışların en önemli sebebidir.

1.2 Problem Cümlesi

İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri ile okul iklimi algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3 Araştırmanın Alt Problemleri

1. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
2. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?
3. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları sınıflarına göre farklılık göstermekte midir?
4. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları annenin sağ olup olmamasına göre farklılık göstermekte midir?
5. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları babanın sağ olup olmamasına göre farklılık göstermekte midir?
6. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları anne-babanın birlikte olup olmamasına göre farklılık göstermekte midir?
7. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları babanın mesleğine göre farklılık göstermekte midir?
8. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları annenin çalışıp çalışmamasına göre farklılık göstermekte midir?
9. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları babanın eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
10. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları annenin eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
11. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları algılanan gelir düzeyine

- göre farklılık göstermekte midir?
12. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul iklimi algıları ailedeki birey sayısına göre farklılık göstermekte midir?
 13. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
 14. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?
 15. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri sınıflarına göre farklılık göstermekte midir?
 16. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri annenin sağ olup olmamasına göre farklılık göstermekte midir?
 17. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri babanın sağ olup olmamasına göre farklılık göstermekte midir?
 18. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri anne-babanın birlikte olup olmamasına göre farklılık göstermekte midir?
 19. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri babanın mesleğine göre farklılık göstermekte midir?
 20. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri annenin çalışıp çalışmamasına göre farklılık göstermekte midir?
 21. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri babanın eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
 22. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri annenin eğitim düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
 23. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri algılanan gelir düzeyine göre farklılık göstermekte midir?
 24. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri ailedeki birey sayısına

göre farklılık göstermekte midir?

25. İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri ile okul iklimi algıları ile arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4 Araştırmanın Önemi

Günümüzde okullarımızda artan şiddet olayları başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere pek çok kurumu harekete geçirmiştir. Okullar artık sadece akademik eğitim veren kurumlar olarak görülmemektedir. Öğrencilerin kişisel, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarının da dikkate alınması gerektiği üzerinde durulmaktadır. Okulların idari yapısı, rehberlik hizmetleri, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki ilişki, okul güvenliği gibi okul iklimini oluşturan faktörler öğrencilerin şiddete yönelme unsurlarından biri olarak düşünülmektedir.

Bu araştırma öğrencilerin okul iklimi algılarının göstermesi bakımından önemlidir.

1.5 Araştırmanın Sayıltıları

- Katılımcı öğrencilerin ölçeklere verdikleri cevaplar onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıtmaktadır.
- Araştırma kapsamı içerisindeki öğrenciler, evren grubunu yeterli düzeyde temsil etmektedir.
- Kullanılan istatistiksel teknikler amaca uygundur.
- Kullanılan anketler istatistiksel açıdan güvenilirlerdir.
- Bu konudaki uzman ve literatür taraması araştırmanın geçerliliği bakımından yeterlidir.

1.6 Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma sonucunda elde edilecek bulgular aşağıdaki sınırlılıklar dahilinde

genellenebilecektir.

Bu çalışma;

- 2006-2007 eğitim ve öğretim yılı,
- MEB İstanbul ili Kadıköy ilçesi ilköğretim okulları ile sınırlıdır.
- Araştırmada Kapsamlı Okul İklimi Değerlendirme Ölçeği (KOİD) ve Zorbalık Davranışı Eğilim Ölçeği (ZDEÖ) kullanılmıştır.

1.7 Tanımlar

Örgüt:

- Ortak bir amacı veya işi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların veya kişilerin oluşturduğu birlik, teşekkül, teşkilat (Türk Dil Kurumu).
- Örgütün değişik tanımları yapılmıştır. Barnard(1994), “örgütü, iki veya daha fazla bireyin bilinçli olarak koordine edilmiş etkinliklerinin veya güçlerinin bir sistemi” olarak tanımlamış ve bir örgütün, ortak bir amacı başarmak için aksiyona katkıda bulunmaya gönüllü, birbirleriyle iletişime girebilen bireyler olduğunda ortaya çıktığını öne sürmüştür. Schein(1970) örgütü; “iş ve iş bölümü yapılarak, bir otorite ve sorumluluk hiyerarşisi içinde, ortak amaç ya da amacın gerçekleştirilmesi için bir araya gelen insanların, gerçekleştirdikleri faaliyetlerinin ussal eşgüdümü”, Etzioni (1964) “belirli amaçlara ulaşmak için kurulmuş toplumsal birimler”, Marc ve Simon (1958) ise, “üyeleri arasında ilişkiden oluşan toplumsal bir yapı” olarak tanımlamışlardır (akt. Güçlü, 2007).
- Genelde örgütün amacı hedefe ulaşmak için doğru yolu bulmadır. Örgütlenme, maddi sermaye ve kişisel üretim faktörlerini yetkili ve verimli bir şekilde gruplandırma ve yerleştirme faaliyetlerinden oluşan bir eylemdir (Acarbay, 2006).

Örgüt Kültürü:

- Örgüt kültürü, örgütte görevli insanların paylaştıkları beklentiler, duygular, algılar, anlamlar, etkileşimler, etkinlikler, varsayımlar, inançlar, gelenekler, adetler, semboller, tutumlar, normlar ve değerlerden oluşur (Taymaz, 2003).
- Örgüt kültürü, bir örgütün temel değerleri ve inançları ile bunları çalışanlara ileten sembol, tören ve mitolojilerin tümüdür (Çelik, 2002).
- Bir örgütün kültürü, üyelerinin yetenek ve alışkanlıkları bütünüdür (Balcı, 2002).

Örgüt İklimi:

- Örgütsel iklim, bir örgütte çalışan insanların örgüt amaçlarını benimsemeleri, değer yargılarını kabul etmeleri inanç ve normlara uygun ilişkilerde bulunmaları ve beklenen davranışları göstermeleridir (Taymaz, 2003).
- Örgüt iklimi, örgüte kimliğini kazandıran, görevlilerin davranışlarını etkileyen ve onlar tarafından algılanan, örgüte egemen olan özellikler dizisidir (Atay, 2007).
- Her bireyin kendini değerli, önemli ve saygın hissettiği; aynı zamanda bir şeylere ait olma duygusunu pekiştiren örgüt kalitesidir (Acarbay, 2006).

Şiddet:

- Karşı görüşte olanlara, inandırma veya uzlaştırma yerine kaba kuvvet kullanma (Türk Dil Kurumu).
- H.L.Nieburg şiddeti, “Kişileri veya malları yaralamaya ya da yok etmeye yönelik doğrudan veya dolaylı eylem” olarak tanımlamaktadır (Şahin, 2003).
- Kızgınlık, öfke, kin, nefret, düşmanlık gibi duyguların davranışa döküldüğü saldırganlık biçimi olarak tanımlanabilir (Şiddeti Önleme ve Azaltma Eylem Planı).

Zorbalık

- Güçlü durumdaki bir kişi/kişilerin kendi kazançları veya keyifleri için karşı koyma gücü olmayanlara karşı sıkıntı vermek niyeti ile fiziksel, psikolojik, sosyal veya sözel olarak tekrarlanan saldırgan davranışlardır (Satan, 2006).
- Zorbalık, bir birey veya grup tarafından, kendisini koruyamayacak durumda olan kişiye karşı yapılan, fiziksel veya psikolojik sonuçları olan ve süreklilik arzeden bir şiddet türüdür (Pişkin, 2007).
- Zorbalık en kısa şekilde, incitme niyeti ile saldırı olarak ifade edilir (Milli Eğitim Dergisi).

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Örgüt İklimi

Etimolojik yönden iklim(climate) sözcüğü Yunanca'dan gelmektedir ve eğilim anlamını taşır. Bu sözcük, yalnız ısı ve basınç gibi fiziksel olayları anlatmaz, aynı zamanda örgüt üyelerinden birinin iç çevreyi nasıl betimlediğini de anlatır. Yani psikolojik bir anlamı da vardır. Gilmer, örgüt ikliminin gerçekte tepki gösterilen şey olduğunu, iklimin yalnız bireylerin davranışlarını değil, örgütlerin diğer örgütlerle nasıl etkileştiklerini de gösterdiğini söylemektedir.(Gürsel,1997)

Örgütsel iklim; örgüte kimliğini kazandıran, üyelerin davranışlarını etkileyen ve üyeler tarafından algılanan, örgütün tümüne yaygın egemen uygulama ve koşullar dizisi olarak tanımlanmıştır. Bazı yönetimbilimciler tarafından da örgütsel iklim, “örgütün kişiliği” işgörenlerin “iş çevresinin çeşitli görünümüleriyle olan doyum düzeyinin bir ölçüsü”, örgütteki “kişiler ve gruplararası ilişkilerin bir sonucu” ve “örgüt kültürünün, örgütte yarattığı hava” biçimlerinde tanımlanmıştır.(Şişman, 1994)

Örgüt iklimine etkide bulunan temel etmenler; kişilerin güdülenmesi, önderlik tarzları ve örgütsel iletişimidir. Bu üç temel işlevden doğan iş gruptan örgütün özellikleri, gözetim ve yönetim gibi etmenler örgütsel iklimi belirleyen temel güçlerdir.

Örgüt iklimi çeşitli bakımlardan sınıflandırılabilir Davranış bilimcilerinin üzerinde en çok durdukları ve taraftar olduktan örgüt iklimi açık ya da katılmayı

teşvik eden iklimdir. Bu iklimin özellikleri astlara, güven, iletişimde açıklık, anlayışlı ve destekleyici önderlik, çalışanların özerkliği, yüksek verim amaçlarına sahip olma olarak sıralanabilir. Bu iklimin tam tersi ise kapalı ya da tehdit edici iklimdir. Otoriter önderlerin katılık isteyen davranışları sonucu emir komuta zincirlerine aşın uyma eğilimi, yakından denetim ile solukların astların enselerinde hissettirmeleri ve sıkı sorumluluk politikası isteyen yöndeki çabaların verimde yüksek amaçlar seçilmesine karşın bunların elde edilmesi için engel bir iklim doğurur. Ancak yapılan araştırmalar, görünüşte istenir olmakla birlikte katılmalı iklimin her zaman geçerli olmadığını göstermiştir (Can, 1994).

2.1.1 Örgüt İkliminin Öğeleri

Birey: Örgütte görev alan ve çalışmalara katılan insanlardır.(ihtiyaçları, beklentileri, güdüleri).

Ekoloji: Örgütün fiziksel ve maddi kaynaklarıdır(tesis, bina, araç, teknoloji).

Sosyal sistem: İnsanların oluşturduğu alt sistemlerden kurulu yapıdır(girdi, üretim, çıktı).

Organizasyon: Örgütte görev yetkilerin dağılımıdır(ilşkiler, etkileşim, uyum).

Kültür: Örgütteki insanların duyguları, algıları, ve tutumlarıdır(inançlar, normlar, değerler).(Taymaz,2003)

2.1.2 Örgütsel İklimin Boyutları

Jorde-Bloom (1989), örgüt ikliminin 10 boyutu olduğunu savunur. Bunlar aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge:2.1Örgüt İkliminin 10 Boyutu (akt. Acarbay, 2006)

Boyut	Tanım
Çalışanlar arası ilişkiler	Çalışanların birbirine güveni, arkadaşlığı, destek vermesi. Grup bütünlüğü ve uyumu
Profesyonel gelişim	Kişisel ve profesyonel gelişime verilen önem
Yönetici desteği	Açık beklentiler, destek ve teşvik sağlayan liderlik
Açıklık	Sorumluluk, kural ve idare kurallarının tanımlanması ve bildirilmesi
Ödül sistemi	Maaş konusundaki adalet, ek haklar ve yükselme olanakları
Karar alma	Çalışanların otonomisi ve merkez karar alma sürecindeki katılımları
Ortak amaç	Merkezi amaç ve gayelerin çalışanlar tarafından benimsenmesi
Görev dağılımı	İyi planlama, verimlilik ve iş bitirme konusuna verilen önem
Fiziksel çevre	Çevre düzenlemesinin çalışanların sorumluluklarını yerine getirmesindeki etkisi
Yenilikçilik	Örgütün değişime ayak uydurması ve çalışanları sorunları çözüme yaratıcı yollar bulmaya teşviği

2.1.3 Okul İklimi

Okul iklimi, öğretmenlerin genel iş çevresine ilişkin algılarını kapsayan geniş bir kavramdır. Okul iklimi, formal ve informal örgüt, katılanların kişilik yapıları ve örgütsel liderlik üzerinde etkide bulunmaktadır. Basit bir ifadeyle okulun örgütsel

iklimi, üyelerin davranışlarını etkileyen ve bir okulu diğer okuldan ayırt eden iç özellikler bütünüdür. Bir takım iç özellikler seti olarak örgütsel iklimin belirlenmesi, önce kişiliğin tanımlanmasını gerektirir. Okul iklimi hemen hemen okulun bir kişiliği olarak görülebilir. Bir başka deyişle okul iklimi, okulun bireysel kişiliğidir (Çelik, 2000).

Bir okulda sağlıklı bir iklim, okul etkililiği ve verimliliğinin yükseltilmesi koşullarından biri olarak görülür. Örgüt iklimi üç temel boyutta incelenebilir ve her bir boyutta aşağıdaki özellikler görülür.

- *Bireysel özellikler*:Okulda çalışan insanların özlük hakları, verilen önem ve doyum derecesi, saygınlık, güven duygusu, ilişkileri, yükselme ve ilerleme olanakları.
- *Örgütsel özellikler*:Örgütün amacı, politikası, yapısı, büyüklüğü, çalışma koşulları, çalışanların görev, yetki ve sorumlulukları, çatışmalar, ödül düzeni, sağlanan kaynaklar ve örgütün gelişme durumu.
- *Çevresel özellikler*:Çevrenin yapısı, beklentileri, baskı, uyum ve destekleri (Taymaz, 2003).

Halpin ve Croft'un 1962'deki öncü çalışmasında altı iklim tipi belirlenmiştir. Bunlar; açık, otonom, kontrollü, samimi, paternal, kapalı iklimdir (Ekşi, 2006).

Hoy ve Miskel (1991) bu iklim tiplerinin tanımlamalarını şöyle yapar:

- *Açık* iklimin ayırıcı özellikleri işbirliği, çalışanların kendi aralarında ve çalışanlarla yönetim arasındaki saygıdır. Bu kombinasyon sonucu olarak yöneticinin dinlediği, öğretmenlerin önerilere açık olması, sık ve samimi olarak övgülerin yapıldığı, çalışanların profesyonel yeterliliklerine saygı duyulan bir iklim ortaya çıkar. Öğretmenler birbirleriyle şikayet etmeksizin iyi çalışırlar. Onlara çok fazla evrak ve angarya işler yüklenmez. Yönetimin politikası öğretmenlerin görevlerini yerine getirmelerini kolaylaştırır.

- *Otonom* iklimin ayırıcı özelliği ise, yöneticinin öğretmenlerine kendi etkileşim yapılarını ve grup içinde kendi sosyal ihtiyaçlarını karşılamaları için tam bir özgürlük vermesidir.
- *Kontrollü* iklim ise; her husustan önce başarıya odaklanır ve sosyal ihtiyaçların karşılanmasını göz ardı eder. Yönetici katı, yönlendiriciliği yüksek (otokratik) ve ne öğretmenin profesyonel niteliğine ne de kişisel ihtiyaçlarına saygı duyan birisidir. Bundan da öte yönetici öğretmenleri angarya işlere boğar. Buna rağmen öğretmenler yöneticinin bu davranışlarını görmezden gelirler ve çok çalışırlar. Herkes çok çalışır ve arkadaşça ilişkiler için zaman yoktur. Halpin ve Croft (1962) bu iklimin görev tamamlama odaklı olduğunu ve sosyal ihtiyaçların tatmininden uzak olduğunu belirtirler.
- *Samimi* (familiar) iklim ise kontrollü iklimin tersidir. Bu iklimin temel özelliği yönetici ve öğretmenlerin dikkat çekici oranda arkadaşça davranışlar içinde olmalarıdır. Sosyal ihtiyaçların karşılanması aşırı derecede yüksek olmakla birlikte hedeflere ulaşmaya dönük grup aktivitelerini kontrol ve yönlendirme için çok az şey yapılır.
- *Babacı* (paternal) iklim de ise yönetici hem öğretmenleri kontrolde hem de onların sosyal ihtiyaçlarını karşılamalarında etkisizdir.
- Son olarak *kapalı* iklimde ise; grup üyeleri hem görev tamamlama da hem de sosyal ihtiyaçları alanlarında tatmin yaşamazlar. Kısacası yönetici öğretmenleri yönlendiremediği gibi onların kişisel refahıyla da ilgilenmez. Kapalı iklimde yönetici; destek vermeyen, kısıtlayıcı, katı, kontrollü ve çalışanlar bölünmüş, toleranssız, ilgisiz ve kuruma bağlı olmayan kişilerdir (akt. Ekşi, 2006).

Okullardaki örgüt iklimi açık ve kapalı uçlar arasında değişiklik gösteren özellikler olarak nitelendirilebilir. Açık iklime sahip okuldaki insanlarda yüksek düzeyde birlik

duygusu, yakınlık, ileri ölçüde göreve dönüklük ve anlayış bulunur. Kapalı iklimde bunların tersine insanlarda düşük düzeyde birlik duygusu ve göreve dönüklük, kopukluk ve sınırlı bir anlayış görülür (Taymaz, 2003).

Açık iklim, örgüt üyelerinin ileri ölçüde bir birlik duygusuna sahip oldukları bir örgütsel durumu belirtmektedir. Böyle bir örgütte insan ilişkileri istenen düzeydedir. Okul müdürünün yönetim politikası, öğretmenin görevini başarmasını kolaylaştırıcı niteliktedir. Açık iklimde çalışan öğretmenler arasında samimi ilişkiler vardır; öğretmenler bu ilişkiden bir doyum sağlarlar. Ancak kapalı iklime sahip örgütlerde çalışanların iş doyumunu düşüktür (Atay, 2001).

Okulda sağlıklı ve açık bir okul ikliminin oluşturulması için yönetici, öğretmenler, diğer personel ve öğrencilerin benimsenen norm ve değerlere karşı duyarlı davranmaları beklenir. Okul yönetimi okul iklimini oluşturmak üzere aşağıdaki çalışmaları yapar.

- Okul iklimini oluşturmak için amaç ve politikalar geliştirmek.
- Yapılacak çalışmaları planlamak ve kaynakları sağlamak.
- Görev, yetki ve sorumlulukları saptamak, liderlik yapmak.
- Yönetici, öğretmen ve öğrencilerle işbirliği yapmak, ilişkiler kurmak.
- İletişim ağı kurmak, insanları etkilemek ve çatışmaları yönlendirmek.
- İnsanlara rehberlik yapmak ve mesleki yardımda bulunmak.
- İnsanların iyi niyet ve güçlerine inanmak, hoşgörülü olmak.
- İlgilileri karar sürecine katmak, moral vermek ve güdülemek.
- Liderlik becerilerini kullanmak, etik kurallarına uymak.
- Yapılan çalışmaları izlemek, eksiklikleri zamanında gidermek (Taymaz, 2003).

2.1.4 Örgüt Kültürü

Örgütsel kültür, özellikle 1980'li yıllardan bu yana kurumlar açısından önemli bir etken olarak görülmektedir. Örgütsel kültür, örgüt üyelerinin paylaştığı duygular, etkinlikler, beklentiler, varsayımlar, inançlar, tutumlar ve değerlerden oluşan bir yapı olarak tanımlanabilir.

Örgüt kültürü, anlaşılması mümkün olmayan ve sembollerden oluşan yazılı kurallar dizisi değildir. Örgüt kültürü planlanabilir, denetlenebilir ve değiştirilebilir. Yani örgüt kültürü yönetilebilir.

Dolayısıyla yönetici, çalıştığı okulun bir kültürünün oluşturulmasını, tanıtılmasını ve gerektiğinde değiştirilmesini önemli bir görev olarak görmelidir. Güçlü bir okul kültürü oluşturulduğunda yöneticinin denetim için ayırdığı zaman azalacaktır. Çünkü kültür sayesinde bürokratik kurallar azalır ve personel kendi davranışını düzenleyebilir. Güçlü bir okul kültürünün oluşturulması, yöneticinin uzun vadede sağlıklı bir şekilde çalışabilmesini kolaylaştırır (Erdoğan, 2004).

Okul kültürü, bir okuldaki yazılı olmayan kurallar şeklinde tanımlanmaktadır. Okuldaki yönetici, öğretmen ve öğrencilerin birlikte paylaştığı temel değerler, beklentiler, tutumlar ve geleneklerin tamamı okul kültürünün içeriğini oluşturmaktadır. Okul kültürü, okulun değer sistemi, okulu yönlendiren görüşlerin, politikaların, programların ve okul yönetiminin önlemleri ile desteklenen günlük görüşlerin toplamını ifade eder (Gezer, 2005).

Okullar, değişik beklentilerin bulunduğu ve politikadan çok kolay etkilenebilen

yerlerdir. Bu durumda okul kültürü, okul örgütünü dışarıdan gelebilecek her türlü olumsuz etkilere karşı koruyabilecek bir kalkan olarak görülebilir. Melnick (1988)'in yaptığı araştırmada da örgütsel kültürün, okul dışından gelebilecek olumsuz etkilere karşı engel oluşturduğu ve okulu bu etkilerden koruduğu; velilerin okulu kapalı bir kutu olarak görmelerini engellediği ortaya çıkmıştır. Sözkonusu araştırmanın sonuçlarına göre kültür, dil, giyim, görünüm, bütünleşme ve okulun desteklenmesi gibi çeşitli yollarla işgörenlerin davranışlarını düzenlemekte; üyelerin kendilerini seçkin bir topluluk olarak görmelerini sağlamakta; aitlik ve güven duygusu geliştirmektedir (Şişman, 1994).

2.1.5 Örgüt Kültürünün Oluşumu

Örgüt kültürü pek çok yolla oluşturulabilir. Ancak genel olarak şu aşamaları içermektedir (Kara, 2006).

- Birinci aşamada, örgütün kuruluşu sırasında liderin bilinçli bir görüşü vardır. Bu görüşler onun eğitimi, deneyimi ve çevre hakkındaki bilgisine dayanan görüşlerdir. Bu görüşler onu bir girişimde bulunmaya, insanları ve kaynakları bir araya getirerek bir ürün ortaya çıkarmaya iter. Bu aşamada örgütün bütün üyeleri kendisi ile aynı düşünceleri paylaşmayabilirler. Ancak liderin davranışları istediği biçimde yönlendirme gücü vardır.
- İkinci aşamada lider tarafından yönlendirilen davranışlar istenilen sonuca ulaştığında, tecrübeye dayandırılmış olan inançların bütün üyeler tarafından benimsenmesi ve bir referans kriteri olarak kullanılması beklenir. Sağlanan bu inançla kontrolün psikolojik ve ekonomik maliyetleri azalacak, sis temin verimliliği artacak ve tasarruf edilen kaynaklar örgütün temel stratejisini güçlendirmede kullanılacaktır.
- Üçüncü aşamada istenilen sonuçlara ulaşılmaya devam edildiğinden emin olan

örgüt üyeleri ilgilerini sonuçlardan nedenlere çevirirler. Sonuçlar örgütte zamanla göz ardı edilir ve sadece nedenler ortada kalır. Böylece hangi nedenlerin ve yöntemlerin geçerli olduğu yer eder.

- Son aşamada, sorgusuz benimsenen değerler giderek örgüt üyeleri tarafından yaşanmaya çalışılır.

2.1.6 Okul Kültürü ve İletişim

İletişim tek ya da iki yönlü olarak oluşan düşünce, duygu ve haber alışverişidir. İletişim bir süreç olarak kabul edilmektedir. İletişim süreci incelendiğinde bu sürecin kaynak, mesaj, kanal, alıcı ve geri bildirim olmak üzere beş temel öğeden oluştuğu görülmektedir. Sağlam, bir okul kültürünün oluşturulmasında iletişim ön plana çıkmaktadır.

Çünkü insanların birarada bulunması iletişim olmadığı takdirde tek başına yeterli olmamaktadır. İnsanlar birbirleriyle iletişim kurarak sorunlarını tartışırlar ve çözüm yolları bulmaya çalışırlar. İletişim ikili yaklaşıma önem verilmelidir. Yani, iyi bir iletişim için sorumlulukların kaynak ve alıcı arasında eşit olarak paylaşılması önem taşımaktadır. Okul kültürünü yaratmada ve geliştirme de okul yöneticisi okulu kendi tekelinde bir yer olarak görmemelidir.

Okul yöneticisi okula bu gözle yaklaştığında iletişimin tek yönle olması önlenemeyecektir. Bu nedenle okul yöneticisi çalışanlarla belli periyotlarla toplantılar düzenleyerek okulun işleyişi ve sorunları hakkında fikirlerini almalı, olumlu fikirleri pekiştirmelidir. Bu durum okul yöneticisi ve çalışanlar arasında olumlu ilişkiyi arttıracaktır.

Okul yöneticisi çalışanlarıyla iletişime girdiğinde karşısındakinin duygularını kabul etmelidir. Etkili iletişim için ilk ve en önemli adım karşı tarafı anlayarak dinlemektir. Bu durum önyargılardan uzaktır. Yönetici, karşısındakinin anlattıklarına onun bakış açısından bakmayı öğrenmelidir. Çalışanlar hatalı davrandıkları zaman kısa ve öz ancak asla onur kırıcı olmayan bir tutum sergilemelidir. Çalışan personelin olumlu davranışları görülmeli ve ödüllendirilmelidir.

Organizasyonel hedeflere varılmasında, işletmede etkin bir iletişim sisteminin varlığı temel bir zorunluluk olarak yönetim kademelerinin karşısına çıkmaktadır. İletişim iki ya da daha fazla kişi arasında yapılan bilgi değişimidir. İletişim yolu ile çalışanlar ve işletme yönetimi ortak bir görüş ve anlayışa vararak, organizasyonun temel hedefine ulaşmak için işbirliği yaparlar.

İletişim biçimleri, sözlü, yazılı, görsel ve beden dili olmak üzere ayrımlandırılabilir. Bu süreçte göz teması, mimik ve jestler gibi sözsüz iletişim araçları sözlü ve yazılı iletişimi tamamlamaktadır (Korkmaz, 2002).

2.1.7 Öğrenen Örgüt

Eğitim örgütleri olan okulların, beyin metaforunun da bir gereği olarak “öğrenen örgüt” olarak yapılandırılmaları gereklidir.

Öğrenen örgüt, örgütün deneyimlerinden ders almasını, öğrenerek değişme ve gelişmesini ifade etmektedir. Öğrenen örgütleri, şu özellikleri ile daha iyi tanımak mümkündür. Öğrenen örgüt;

- bilginin üretilmesi, depolanması ve yayılmasında bilinçlidir.
- Farklı öğrenme strateji ve taktiklerine sahiptir.

- Deneyime dayalı performans geliştirme süreci olarak algılanmaktadır.
- Hem yönettiği örgütünü tanıyan hem de becerisini iyileştiren, giderek daha iyi olan bir yönetim sistemidir.
- Öğrenmeyi teşvik eden, çalışanlarını geliştirmeyi ön plana alan, açık iletişim ve yapıcı diyalogu vurgulayan örgüttür.

Öğrenen örgütlerde;

- Öğrenme süreci, çalışanların yaptığı her şeyin içine dahil edilmiştir. Çalışanlar işlerini yaparken aynı zamanda öğrenmektedirler.
- Her düzeyde öğrenme vardır.
- Öğrenme anlık bir olay değil bir süreçtir.
- Öğrenme örgütü değiştirir.
- Bireyler kendilerini geliştirirken kurumlarını da geliştirirler.
- Kurum kendisinden de bir şeyler öğrenir. Çalışanlar kurumu yenilikler konusunda eğitirler.
- Bireyler yaratıcıdır ve kurumu yeniden yapılandırır.
- Öğrenen örgütlerin bir parçası olma çalışanlara keyif ve heyecan verir.

Görüldüğü gibi öğrenen örgütler, beyin metaforunun “holografik” özelliğine göre yapılandırılmaktadır. Böylece bütünün parçaları yönetme ve yönlendirmesi şeklindeki geleneksel anlayış, yerini, bütünün parçaları olduğu gibi parçaların da bütünü yönetme ve yönlendirmesine bırakmıştır. Kısaca öğrenen örgütlerde sistemli çözümler üretme, yeni yaklaşımları deneme, geçmiş deneylerde öğrenme, bir işi en iyi yapanların deneyim ve başarılarından öğrenme ve bilginin hızlı ve etkin bir şekilde kullanılması söz konusudur.

Öğrenen örgütler geleneksel bürokratik örgütlerin sahip olmadığı öğrenen örgüt

disiplinlerine sahiptir. Bunlardan **kişisel ustalık**, çalışanın ufkunun açıklığı ve derinliğidir. Kişisel ustalık çalışanın hayatı, tepkici değil de yaratıcı olarak yaşamasını öngörür. **Zihni modeller:** Zihnimizde kök salmış temel varsayım, genelleme ve imgelerin arkasından dünyayı algılamamız, eylemde bulunmamızdır. Öğrenen örgütlerde hangi durumlarda nasıl davranılacağını gösterme bakımından anlamları ortak kılmak son derece önemlidir. **Paylaşılan vizyon oluşturma.** Örgüt farklı parça ya da alt sistemlerden oluşsa da çalışanların ortak bir kimlik ve kader duygusu etrafında birleşmesi, paylaşılan vizyon ile mümkün olmaktadır. Paylaşılan vizyon örgütün geleceğine ilişkin paylaşılan resimleri ortaya çıkarma becerisidir. **Takım halinde öğrenme:** takım halinde öğrenme, bireysel öğrenme ile ulaşılmayacak bir çok kazanıma yol açabilmektedir. Takım halinde öğrenmede hem ürün daha hızlı ve kaliteli olmakta hem de üyeler kendilerini yetiştirebilmektedir. **Sistem düşüncesi.** Diğer öğrenen örgüt disiplinlerini bir araya getiren ve sistemin bütünü parçalarının matematiksel toplamından daha fazlası olduğunu ifade etmektedir (Balcı, 2004).

2.2 Zorbalık

Dünya literatüründe zorbalıkla ilgili en kapsamlı araştırmaları yapan Olweus, zorbalığı bir kişinin başka bir kişinin başka bir kişi ya da grup tarafından sürekli ve uzun süreli olarak olumsuz hareketlere maruz kalması olarak tanımlamaktadır. Olumsuz hareket, bir kişiye kasıtlı olarak acı çektirmek ya da acı çektirmeye teşebbüs etmek olarak nitelendirilebilecek hareketleri kapsar. Bu hareketler; sözle tehdit etmek, aşağılamak, isim takmak, dalga geçmek, kişiyi gruptan dışlamak gibi hareketlerin yanı sıra, birine vurmak, tekmelemek, çimdiklemek gibi fiziksel temas gerektiren hareketler de olabilir (Çayırdağ, 2006).

Okul zorbalığı, evrensel bir kavram olup; çocuklar ve ergenler arasında da oldukça

yaygın olarak yaşanan bir durumdur. Türkçe de kavgacılık ve zorbalık kavramları çoğu zaman birbirinin yerine kullanılmaktadır (Koç, 2006).

Olweus'ın ilk zorbalık tanımlaması üzerine birçok araştırma yapılmıştır. Okul zorbalığı konusu Olweus'tan sonra ele alan araştırmacılar ise; yapılan bu tanımın okul zorbalığı kavramını açıklamakta yetersiz kaldığını öne sürerek; tanımın içeriğini kavramın farklı boyutlarını yansıtacak biçimde genişletmişlerdir. Bazı araştırmacılar; Olweus'ın tanımını esas alarak okul zorbalığını (Pikas,1989) grup şiddeti temelli bir davranış olarak nitelendirirken; bazılarının da fiziksel ve psikolojik saldırıları ve şiddeti (Roland ve Munthe,1989) ve bazılarının da bireysel ve grup şiddetini (Besag,1995) birlikte temel aldıkları görülmektedir. Smith ve Morita(1999) ise, zorbalığı kendisini savunamayacak durumda olan bir çocuğa karşı tekrarlanan bir biçimde yöneltildiği görülen olumsuz türdeki saldırgan davranış olarak tanımlamışlardır (Akt; Koç, 2006).

Zorbalıkla ilgili literatürdeki tanımların tümü birlikte değerlendirildiğinde; okul zorbalığını tanımlama konusunda araştırmacıların ortak bir nokta bulamadıkları görülmektedir. Buna karşın, şimdiye kadar yapılan okul zorbalığı tanımlarının hemen hemen tümünün zorbalık davranışının fiziksel ve psikolojik boyutları olabileceği konusunda fikir birliği içerisinde oldukları söylenebilir (Koç, 2006).

Yurt dışındaki okullarda zorbalığa karşı çerçevesi ve hareket adımları belirlenmiş farklı yaklaşımlar ve önlemler vardır. Ülkemizde ise çerçevesi çizilmiş, herkesin sistematik olarak uygulayacağı yaklaşımlar yoktur (Bridge, 2003).

2.2.1 Zorbalık Türleri

1. *Bedensel*: İtme, tekme atma, yumruklama, saç kulak çekme, bıçakla saldırma, ya da korkutma amaçlı kullanılan her türlü fiziksel şiddet.
2. *Sözel*: Ad takma, alay etme, söylenti, çirkin takılmalar, tehdit etme, sözel kaba şaka, hakkında kötü şeyler yazma.
3. *Duygusal*: Gruptan dışlanma, ayrımcılık, aşağılama, eşyalarına zarar verme, parasını zorla alma.
4. *Cinsel*: Sarkıntılık, elle taciz, cinsellik içeren sözler söyleme.

Araştırmacılar, çoğunlukla üç tip zorbalıktan söz etmektedirler: Sosyal dışlama, fiziksel ve sözel zorbalık. Son ikisi, gözlenebilirliğinden dolayı doğrudan zorbalık içinde yer alırken, sosyal dışlama ise dolaylı zorbalık olarak tanımlamaktadır. Dedikodu yaymak, istediğini yapmadığı takdirde arkadaşlığı bitirmekle tehdit etmek gibi doğrudan gözlenmeyen davranışları içeren dolaylı zorbalık, ilişkisel saldırganlık terimiyle de ifade edilmektedir.

Tekin “Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Zorbalığa Maruz Kalmaları ile İlgili Tutum ve Görüşleri” adlı çalışmasında sınıf öğretmenleri; öğrenciler okulda zorbalık yapıldığında başka öğretmenlere söylediklerini, okulda zorbalığın (özellikle ilköğretim öğrencileri), kötü isim takma olduğunu, zorbalığın sınıflarda yapıldığını, zorbalığı sınıf arkadaşlarının yaptığını, zorbalığa maruz kalan öğrenci öğretmenine başvurduğu zaman öğretmeni zorbalığı yapan öğrenciyle konuşup doğru yola sevk etmeye çalıştığını belirtmişlerdir.

Zorbalık, kişisel ve kişiler arası değişkenlerin etkileşiminin bir ürünüdür. Akran grubu, aile, okul ve diğer toplumsal faktörler gibi ekolojik bağlamlar hem bireysel özellikleri etkilemekte, hem de ondan etkilenmektedir. Bu bireysel özelliklerden bir bölümü, yaş,

cinsiyet ve ırk/etnik köken gibi değişkenlerdir. Bir bölümü de depresyon, kaygı ve benlik saygısı gibi daha çok psiko-sosyal değişkenlerdir. Zorbalık kişisel, sosyal ve eğitsel bir sorundur (Milli Eğitim Dergisi, 2007).

2.2.2 Zorbanın Özellikleri

Olweus, zorbaların güvensiz ve endişeli bireyler olduğunu vurgulamaktadır. Çoğu zorbalar okuldan hoşlanmamalarına rağmen akademik performansları, diğer öğrencilerden beklenildiği kadar düşük olmamaktadır. Zorbaca davranışlar, okuldaki akademik başarısızlık ve sınıfta kalma ile ilişkili olmadığı düşünülmektedir.

Zorbaların diğer çocuklardan daha düşük benlik saygısına sahip olmadıkları düşünülmektedir. Zorbalar, acı vermekte çok beceriklidirler fakat zorba olarak bilinmek istemezler. Çoğu zorbalık olayları, ilkokuldan daha çok ortaokulda yaşanmaktadır. Zorbalar büyüdüklerinde de zorbalık eğilimi göstermektedir (Satan, 2006).

Okul çocukları arasında zorbalığın iki önemli özelliği görülmek; organize etme özelliği ve sosyal ilişkiler. Bu sosyal ilişkiler, değişik roller arasında etkileşimlerin sonucunda ortaya çıkmaktadır. Zorbalıktaki sosyal biliş yetileri, zorbalığın belirli bazı tiplerinde kullanılmaktadır. Zorbalıkla ilgili sosyal biliş daha çok dışlama ve dedikodu yapma gibi zorbalığın dolaylı şekillerinde kullanılmaktadır.

Zorba, saldırganlığın dolaylı yöntemlerini kullanmada gelişmiş sosyal altyapısını kendi çıkarı için kullanmaktadır. Aslında zorbalığın dolaylı yöntemleri yaşla artarken dolaysız yöntemler de azalma görülmektedir. Dolaylı zorbalık erkeklerde çok kızlar arasında yaygındır. Akıl teorisi, sosyal biliş yetilerinin zorbalıkta kullanılmasında cinsiyet farkının önemini vurgulayarak, dolaylı zorbalığın kızlar lehine olduğunu ileri

sürmektedir (Satan, 2006).

2.2.3 Mağdurların Özellikleri

Tipik bir mağdurun en belirgin özelliği, diğer arkadaşlarıyla karşılaştırıldığında, daha güvensiz ve endişeli oluşudur. Daha tedbirli, duyarlı ve sessizdirler. Birileri tarafından herhangi bir atakla karşılaştıklarında geri çekilirler ve ağlamaya başlarlar. Arkadaşlarının zorbaca tavırları da onların bu tutumu karşısında daha da artış gösterir. Benlik saygıları düşüktür, kendileri ve içinde buldukları durum hakkında olumsuz düşüncelere sahiptirler. Kendilerini hiçbir şeyi başaramaz, aptal, utangaç ve etkileyici olmayan biri olarak tanımlarlar. Okulda genelde dışlanmışlardır ve yalnız gezerler. Arkadaşlarına karşı gayet çekingendirler ve hiçbir şekilde şiddete başvurmazlar, bu yüzden bu kişilerin diğer çocuklar tarafından niçin zorbalığa uğradıkları anlaşılabilir. Bu çocukların şiddet hakkındaki görüş ve tutumları genellikle olumsuzdur. Bu grup mağdurlar “pasif-uyusal mağdur” olarak isimlendirilirler (Çayırdağ, 2006).

Bir diğer grup ise “gönüllü mağdur”lardır. Bu çocuklar arkadaşlarınınca kabul görmek ve sevilme için mağdur rolünü üstlenirler. Sınıfın şaklabanlarını oynarlar ve gruba dahil olmak için rahatsız edici davranışlara katlanırlar. Gruptan dışlanmamak için gerçek akademik başarılarını da saklarlar (Çayırdağ, 2006).

Sahte mağdurlar olarak adlandırılan gruptaki çocuklar ise diğer çocuklardan gereksiz yere şikayetçi olurlar. Yardım istemek için ağlarlar ya da buna benzer dikkat çekme davranışlarını kullanırlar (Çayırdağ, 2006).

Zorba mağdurlar denilen gruptaki çocuklar ise zaman zaman mağdur zaman zaman zorba konumundadırlar. Evde baskıcı bir disiplinle yetişen ve anne babaları tarafından

dayak atılan çocukların bu grupta olma olasılıkları yüksektir (Çayırdağ, 2006).

Sayıları çok az da olsa diğer bir grup mağdur ise “kışkırtıcı (provokatör) mağdur” olarak isimlendirilir. Bu çocukların karakterleri hem endişeli hem de saldırgan özellikler gösterir. Konsantrasyon sorunları yaşarlar ve etraflarında gerilime sebep olurlar. Bu çocukların bir kısmı hiperaktif özellikler gösterir. Bu çocukların mağdur olarak seçilmesinde genellikle sınıf arkadaşları tarafından davranışlarının kışkırtıcı olarak algılanması yatar (Çayırdağ, 2006).

2.2.4 Zorbalığın Şiddet ve Saldırganlık ile İlişkisi

Zorbalığın tanımları incelendiğinde, zorbaca eylemlerin bir tür saldırganlık olduğu, bir başka ifade ile saldırganlığın alt kategorilerinden biri olduğu görülmektedir. Çünkü zorbalık genel olarak, “bir ya da birden çok kişinin diğer bir kişiye bilinçli olarak zarar veren ve onda rahatsızlık uyandıran söz ve eylemler” olarak tanımlanmaktadır. Ancak zorbalığın temel unsurları incelendiğinde, bir eylemin zorbalık olabilmesi için bir takım özelliklere sahip olmasının gerekliliği vurgulanır. Örneğin yapılan eylemlerin tekrarlanıyor olma özelliği taşıması ve zorba ile kurban arasında dengesiz bir güç ilişkisinin olması gibi. Bu ölçütler dikkate alındığında, bazı saldırganca eylemlerin zorbalık olarak adlandırılabilceği, ancak diğer bazılarının zorbalık olarak tanımlanamayacağı görülür. Örneğin bedensel veya zihinsel güçleri yaklaşık olarak eşit iki kişinin birbirleriyle tartışması ya da kavga etmesi saldırganlık olmasına karşın zorbalık değildir. Yine örneğin tenefüste bir öğrencinin ilk kez gördüğü diğer öğrenciyeye çeşitli nedenlerle sözel veya fiziksel olarak saldırması da zorbalık olarak değerlendirilmeyebilir (Pişkin, 2007).

Olweus'a(1999) göre şiddet, bireyin fiziksel olarak ya da bir nesne kullanarak diğer bir

insanı göreceli olarak ciddi sayılabilecek biçimde yaralaması ya da zarar vermesidir. Şiddet de bir saldırganlık biçimidir, ancak ana unsurları fiziksel gücü kullanmaya dayanmaktadır. Şiddet içeren suçlar, suç hukukunda da benzeri anlamlarda kullanılmakta ve adam öldürme, öldürmeye teşebbüs, ırza geçme, soygun gibi eylemler daha çok bu kategoride ele alınmaktadır. Şiddet de bir saldırganlık türü olmasına karşın, tıpkı zorbalığın olduğu gibi, şiddetin de kendine özgü özellikleri nedeniyle zorbalıkla örtüşen ve ayrılan yönleri vardır (Pişkin, 2007).

Şiddet ve zorbalık saldırganca eylemlerin alt kategorileridir. Şiddet ve zorbaca davranışların örtüştüğü alanlar olduğu gibi, farklılaştığı alanlar da vardır. Zorbalığın fiziksel boyutta ortaya çıktığı durumlarda örneğin dövme, vurma, tekme atma gibi eylemlerin yapıldığı durumlarda zorbaca eylemler aynı zamanda şiddet kabul edilmektedir. Ancak zorbalığın fiziksel olmayan boyutlarda ortaya çıktığı, yani şiddetten ayrılan geniş bir boyutu da vardır. Örneğin dalga geçme, alay etme, kızdırma, isim takma, kötü söz söyleme, arkadaş grubuna almama, dışlama, yalnızlığa terk etme, iftira etme, söylenti çıkarma vb gibi zorbalık türleri de bir tür saldırganlık olmasına karşın, şiddet unsurları içermediğinden şiddet olarak kabul edilmemektedir. Buna karşın pek çok şiddet eylemi zorbalık olarak adlandırılmaz. Örneğin kuyrukta bekleyen iki insanın birbirleriyle kavga etmesi, öğrenciler arasında zaman zaman ortaya çıkan kavgalar gibi (Pişkin, 2007).

Zorbanın saldırganlığı, sataşmadan başlayarak duygusal istismara kadar değişen farklı biçimlerde olabilmektedir. Sataşma genelde haklı gösterilebilir bir davranış olarak nitelense de, zorbalıkla sataşma arasındaki ince çizgiyi tanımlamak önemlidir. Sataşma eğer diğerlerini sindirmeyi içeriyorsa, o zaman sataşma da bir tür zorbalık olarak görülmelidir (Pişkin, 2007).

2.3 Etkili Okullar

Etkili okul, öğrencilerin bilişse, duyuşsal, psiko-motor, sosyal ve estetik gelişimlerinin en uygun biçimde desteklendiği, optimum bir öğrenme çevresinin yaratıldığı okul olarak tanımlanabilir. Etkili okullar, öğrencilerinin başarısı için uygun fiziksel ortamları, öğretim araç-gereçlerini ve okulun tüm kaynaklarını etkili şekilde kullanırlar. Öğrencilerin, bilişsel olduğu kadar duyuşsal açıdan da gelişmeleri sağlanır (Özdemir, Sezgin, 2007).

Okulların etkililiğine ilişkin araştırmalar, etkili okulların genellikle şu ortak özelliklere sahip olduğunu ortaya koymuştur (Özdemir, Sezgin, 2007).

- Açık ve belirgin amaçlar üzerine odaklanan bir misyonları vardır.
- Okul yöneticileri, güçlü bir öğretimsel liderdir.
- Tüm taraflar yüksek beklentilere sahiptirler
- Öğrenci başarısı sürekli gözlenir ve değerlendirilir.
- Disiplin sorunlarından arındırılmış ve öğrenmeye uygun bir okul iklimi mevcuttur.
- Veli/toplum desteği vardır ve okul-aile işbirliği gelişmiştir.
- Temel becerilerin kazanılmasına önem verilir.

2.3.1 Okul Güvenliği

Okul güvenliği, özellikle gelişmiş toplumlar için, son yılların en önemli problemlerinden biridir. Etkili bir öğretimin gerçekleştirilebilmesi için, öğretim ortamında öğrenci ve çalışanların kendilerini güven içinde hissetmeleri büyük bir önem arz etmektedir. Bireyin kendisini güvende hissetmediği ortamlarda etkili bir öğretim ve öğrenmenin gerçekleştirilmesi çok zordur. Önce okulun her bir köşesinde, her bir

öğrencini, kendisini evinde olduğu gibi güvende hissetmesi gerekir. Okullardaki yönetsel uygulamalar ve kurallar bu güvenli ortamı oluşturmayı hedeflemelidir. Kendisini güvende hissetmeyen bir öğrencinin öğrenmeye güdülenebilmesi Maslow'un motivasyon teorisine göre de çok zor hatta mümkün değildir denebilir (Işık, 2007).

Şiddetin en aza indirildiği güvenli okulların en temel özelliği öğrencilerin çözümün en önemli parçası olarak görülmesidir. Okullarda aile, öğrenci, öğretmen, okul idaresi ve okul personeli arasında olumlu ilişki bağları en üst düzeydedir. Öğrenciler saldırgan davranışları öğrendikleri gibi saldırgan olmayan davranışları da öğrenebilirler (Şiddeti Önleme ve Azaltma Eylem Planı, 2007).

2.3.2 Okulda Yetişen Birey Tipleri

Toplumsal gözlemlerin sonucunda genel olarak okuldan dört farklı birey tipi yetiştiği düşünülmektedir. Aşağıda, bu dört farklı birey tipi betimlenmektedir (Yapıcı, 2005).

Kabullenen Birey: Eğitim kurumlarının çizdiği sınırlar dahilinde, birey; kendisine biçilmiş olan rolü oynar. Rolünü nasıl geliştireceğini düşünmeye gereksinim duymaz, doğaçlama yapıp yapmaması gerektiği konusunda hiçbir fikri yoktur. Kural, gelenek ve yasaların, kendisine olanak tanıdığı ölçüde özgürlükçüdür. Kabullenen birey; analitik düşünemez ve sorgulayamaz. Bu bireyin bilişsel yeterliliği ile ilgili bir sorun değildir. Sadece buna ihtiyaç hissetmez. Çünkü, aile ve okulda, kendine has duygu ve düşünceler geliştirme atılımları desteklenmemiştir.

Soyutlanan Birey: Siyasal sistemin yaşam alanları içinde, kendini ifade edecek araçlar bulamayanlardır. Soyutlanan birey, okulda genellikle iki tür davranış sergiler; ya

uyumsuz davranışlar ya da üstün performans göstererek. Okulu kendi amaçlarına hizmet edecek bir araca dönüştürmek, onlar için kaçınılmaz bir yazgı gibidir. Soyutlanan bireyin okul başarısının temel motivasyon, okul sistemine ya da doğru bir söyleyişle kendisine düşman olarak gördüğü statükoya, sistemin içinden dahilinde darbe vurabilme isteğidir.

Değişken Birey: Demokratik kültürün, özgürlük alanı içinde, kendini ifade edemeyen ve reddedilme korkusu ile demokratik kültüre yabancılaştığı halde, onun bir parçasıymış gibi davranan bireylerdir.

Özgürleyici Birey: Demokratik kültürün özgürlük alanları içinde, kendisine yer bulmaya çalışan, kendini geliştirmeyi, demokratik kültürü geliştirmek gibi algılayan; analitik düşünen ve kamusal birey olmanın sorumluluğunu duyumsayan bireydir. Bu tip insanlar; ailede demokratik bir atmosfer içinde büyürler, eğitim kurumlarında aile ve sosyal çevrenin desteği ile 0-6 yaş arasında kazandıkları temel kişilik özelliklerini korur ve geliştirirler.

2.3.3 Okul Yöneticisi

Yönetim ve yöneticinin görevi, örgütü amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır (Bursalıoğlu, 2003).

Yöneticinin sahip olması gereken bilgi ve beceri çeşitleri aşağıda özetlenmiştir: (İlgar, 1996).

Teknik Bilgi ve Beceri: Okulun, eğitim kurumunun yönetimiyle ilgili bilgileri kapsar. Bu bilgiler, kendi görevleriyle ve eğitim kurumundaki diğer personelin yaptığı işlerle ilgilidir. Yani yönetici hem yönetim hem de eğitim alanında bilgi ile donatılmış olmalıdır.

*Beşeri Bilgi ve Beceri:*Lider yönetici amacına ulaşmada ast-üst ve aynı düzeydekilerle ve okul örgütünü etkileyen yakın ve genel çevredeki diğer kişilerle iletişim kurmada, motive etmede, yetiştirmede, geliştirmede, etkilemede beşeri bilgi ve yeteneğe sahip olmalıdır.

*Analitik Bilgi ve Beceri:*Analitik bilgi ve beceri okulu bir bütün olarak görmek, yapılan planların, alınan kararların eğitim örgütünün bir bölümü için değil, bütünü için yararlı olduğunu anlamasını sağlayan bilgi ve beceri çeşididir.

Yönetim kademesindekiler eğitim örgütünün yalnızca bugünkü problemleriyle ilgilenmenin yanında geleceğini de düşünmek zorundadır. Böylelikle hem gelecekte karşılaşılabilecekleri olay ve problemleri tahmin edilebilecek, hem de alınan kararların etkililiği eğitim örgütünün geleceği bakımından değerlendirilecektir.

2.3.4 Öğretmen

Hangi düzeyde olursa olsun, yapılan eğitimin niteliğini, öğretmenin niteliğinden soyutlamak söz konusu değildir. Çünkü eğitimin niteliğinin temel belirleyicisi, öğretmendir. Öğretmen, çevre ve ülke kalkınmasında doğrudan ilişkili bir etkinliğe sahiptir. Öte yandan öğretmenlerin, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirerek, zihinsel, duygusal, sosyal ve bedensel bakımdan sağlıklı birer vatandaş olarak hayata ve üst öğrenime yönelik bilgi ve becerilere sahip kılması, toplumumuzun en haklı ve gerçekçi beklentisidir (Ünal, Ada, 2004).

Aşağıda öğretmenlerin yaptıkları veya yapmadıkları davranışların neden olduğu, olası istenmeyen öğrenci davranışları verilmiştir (Keskinöglü, 2006).

<i>Öğretmen Davranışları</i>	<i>İstenmeyen Öğrenci Davranışları</i>
Notla tehdit etme	Korku, not için çalışma, otoriteye itaat
Ceza olarak ödev verme	Dersten soğuma, isyan
Sadece anlatım yöntemini kullanma derse güdülememe, cesaretlendirmeme, espritüel olmama	Hayal kurma, başka şeylerle ilgilenme, derse katılmama, dağınık ilgi
Ödevleri kontrol etmeme	Ödevleri yapmama, eksik yapma veya özenle yapmama
İstenmeyen davranışları düzeltmeme	İstenmeyen davranışları sürdürme
Sınıfa sırtını dönme	Başka şeylere yönelme
Sadece başarılı olanlara söz hakkı verme	Diğer öğrencilerin söz istememe davranışlarını pekiştirme
Yanlış davranışı veya yanıtı aşırı eleştirme olumsuz sözlerle etiketleme	Söz hakkı istememe, okula gelmeme
Başarı zevkini tattıramama	Dersle ilgilenmeme, söz istememe
Öğretmediği konularda sınav yapma	Kopya çekmeye yönelme
Zorlama ile disiplin sağlama	Okul eşyalarına zarar verme, pasif veya saldırgan olma
Öğrencilerin psikolojik, sosyal, akademik yeterlik ve gelişim dönemleri gibi özelliklerini tanımama	Saldırgan veya pasif olma
Öğrencilerin ekonomik durumuna bakmadan araç gereç isteme	İçine kapanma, hırsızlık, okula gelmeme
Öğretmenin kendi davranışları ve diğer öğretmenlerin davranışları arasındaki tutarsızlık	İstenen ve istenmeyen davranışı ayırt edememe
Öğrencinin davranışı yerine kişiliğini eleştirme	Çekingen olma, içine kapanma; iletişimsizliği pekiştirme
İstenen davranış için uygun ortam oluşturamama	İstenmeyen davranışı sürdürme
Haklı ile haksız öğrenciyi ayırt edememe	Öğretmene ve derse karşı olumsuz tutum ve davranış

<i>Öğretmen Davranışları</i>	<i>İstenmeyen Öğrenci Davranışları</i>
Cinsel, sosyal, ekonomik ve başarı durumu vb. özelliklere göre ayırım yapma, sürekli aynı öğrencilere sosyal alanlarda görev verme	Öğretmene ve derse karşı nefret duygusu, kıskançlık, yağcılık, protesto geliştirme
Ödül ve cezayı adil kullanmama	Kıskançlık, derse ve öğretmene karşı olumsuz tutum
Körü körüne itaate alıştırmak için disiplin cezası verme, başarısız olarak değerlendirme	Güven duygusunu zedeleme, haklarını savunamama, haksızlığa itiraz etmeme
Başarılı ile başarısız öğrencileri akademik açıdan ayırt edememe	Derse ilgisiz, öğretmene sevgisiz olma, protesto geliştirme
Fiziksel ceza verme	Arkadaşlarıyla sorunlarını kavga ederek çözmeye çalışma, yalancılık, aşırı kaygı

2.3.5 Okul ve Suçluluk

Birçok araştırmada okul, çocuk suçluluğunu yok edici bir kurum olarak sunulmuştur. İlkokulların yaygınlaşmasını özellikle isteyen çevreler, ancak bu yolla çocuklarda suç risklerinin ortadan kalkacağına inanıyorlardı. Günümüzde bu olgu daha karmaşık bir görünüme sahiptir. Çünkü, tüm dünya ülkelerinde okulların yaygınlaşması, çocukların suça yönelmelerini önleyememiştir (Yavuzer, 1994).

Eğitim ve öğretim süreci aynı zamanda insanın başarılı bir toplumsallaşmaya ulaştırma sürecidir. Bunun doğal süreci olarak, okulun bu işlevini herhangi bir nedenle yerine getirememesi, bireyin başarısını, gelişimini, çevresine uyumunu ve ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyecektir. İnsancıl, bireyi geliştiren, yaşama hazırlayan eğitimin etkinliğine ve önemine karşılık, eksik, yetersiz, yanlış eğitim birçok sorunun kaynağı olabilmektedir (Yavuzer, 1994).

*Çeteler:*Çeteler içinde bulunan gençlerle yapılan çalışmalarda onların kişilik yapılarının ortak yönleri aşağıda özetlenmiştir (Köknel, 2000).

- İçgüdülerden ve dürtülerden kaynaklanan güdülerin bastırılması, denetlenmesi, düzenlenmesi, engellemesi yapılamaz. Bütün davranışlara içgüdü ve dürtülerin, bilinçdışı kaba gücü egemen olur.
- Çevredeki kişi ve nesnelere geçerli, gerçekçi, sürekli ve tutarlı ilişkiler kurulamaz.
- Aileye, eve, çevreye, işe uyum sağlamak için çaba gösterilemez ya da gösterilen çabalar yetersiz kalır. Bu nedenle insanlar arası ilişki ve iletişim bozulur.
- Çevreden gelen uyarımlar düzenlenemez, sınırlanamaz ve zaman içinde sıralanamaz. Bu durum duygu ve düşüncede çatışma, kargaşa yaratır. Bütün sorunlar çözümsüz kalır ya da sorunları çözmek için boş yere çaba harcanır.
- Algılama, saklama, hatırlama, düşünme, karşılaştırma, sonuç çıkarma ve yargıya varma gibi zihinsel işlevler, kişilik yapısından kaynaklanan değişik etkilerle iyi çalışmaz.
- Kavramlar birleştirilemez, bütünleştirilemez, gerçekçi çözümler ve yorumlar yapılamaz. Düşüncelerde saplantı ve sapmalar olur.
- Günlük yaşamda karşılaşılan engelleri aşmak için toplanan kişilik güçleri, bu engellerden kaçmak için kullanılır.
- Toplumda geçerli olan bütün ortak amaçlara, değerlere, inançlara karşı çıkılır.
- Kişiliği kaygıdan kurtaracak olumlu savunma düzenekleri kullanılamaz.

Ayrıca kişinin çocukluk ve gençlik dönemlerinde, aile içi şiddetin var olduğu bir ortamda yetişmesi veya şiddete maruz kalması yetişkinlikte şiddete başvurma olasılığını artırır (Dölek, 2004).

Aile içi Őiddete tanık olan çocuklar agresif davranıŐı dűŐuk sosyal beceri, depresyon, uyku bozukluĐu, korku, kaygı ve öĐrenme problemleri gösterirler (MűlazımoĐlu, 2006).

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, araştırma evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan ölçme aracı, verilerin toplanması ve analizleri anlatılacaktır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada genel tarama modeli türlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli; iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında, birlikte değişim varlığı ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 1995). Bu çalışmada ilişkisel tarama modeli ile ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimleri ile okul iklimi algıları arasındaki ilişki incelenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2006-2007 Eğitim-Öğretim yılında, İstanbul ili, Anadolu yakası ilköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Çalışmaya tesadüfi örneklem ile İstanbul ili Anadolu Yakasında Kadıköy ilçesinde seçilen 10 ilköğretim kurumundan 319 kişi katıldı.

319 kişilik örneklem grubunun okul ve öğrenci dağılımı Çizelge:3.1.'de verilmiştir.

Çizelge:3.1.Örneklem

İLÇE	OKULLAR	
KADIKÖY	Bostancı İlköğretim Okulu	33
	Bostancı Atatürk İlköğretim Okulu	32
	Melih İsfendiyar İlköğretim Okulu	34
	Leman Kaya İlköğretim Okulu	30
	Yahya Kemal Beyatlı İlköğretim Okulu	32
	Halil Atamavcı İlköğretim Okulu	32
	İlhami Ertem İlköğretim Okulu	32
	Kemal Berkatan İlköğretim Okulu	32
	Fahriye Vandemir İlköğretim Okulu	32
	30 Ağustos İlköğretim Okulu	30
TOPLAM		319

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. CASE/KOİD Kapsamlı Okul İklimi Değerlendirme Ölçeği

Comprehensive Assesment of School Enviroment CASE, Nebraska Üniversitesi ve Batı Michigan Üniversiteleri'ne Ulusal Ortaokul Ortaklığı Müdürlüğü tarafından yaptırılmıştır.(1982) Bu ölçek 1998 yılında, on eyalette bulunan 354 okuldan sonra geçerlik kazanmıştır. CASE ortaokul ve lisede uygulanmak üzere dizayn edilmekle beraber, okunabilirlik derecesi beşinci ve altıncı sınıflardır (Acarbay, 2006).

CASE Türkçe dilsel eşdeğerlik, güvenilirlik ve geçerlik çalışması 2006 yılında Faika Yelda Acarbay tarafından yapılmıştır.

On beş alt boyut yetmiş bir sorudan oluşan ölçek, likert tipi bir ölçek olup öğrenciler Kesinlikle Katılmıyorum-Kesinlikle Katılıyorum seçenekleri arasında kendilerini en iyi tanımlayan seçeneği işaretlemektedir. Bu çalışmada ölçekten sadece altı alt boyut ve

otuz altı soru kullanılmıştır

Çizelge:3.2 Alt Boyutlar

Alt Boyutlar	Madde Sayısı	Maddelerin Numarası
Öğretmen-öğrenci ilişkisi	12	1-12
İdare	7	13-18
Öğrencilerin davranışsal değerleri	3	19-21
Öğrenciler arası ilişkiler	4	22-25
Anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler	4	26-29
Güvenlik ve düzenlilik	7	30-36

3.3.2. ZDEÖ Zorbalık Davranış Eğilim Ölçeği

ZDEÖ Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi Aysin Satan tarafından geliştirilmiştir.

Ölçek çalışmasının temel amacı İlköğretim ikinci kademesindeki öğrencilerin zorbalık davranışlarına yönelik tutumlarını ölçmektir (Satan, 2006).

ZDEÖ 67 maddeden oluşmaktadır. 5'li Likert ölçeği şeklinde dizayn edilmiştir. Ölçekte dört alt boyut bulunmaktadır. Birinci alt boyut 21 maddeden oluşan Fiziksel Zorbalık; İkinci alt boyut 21 maddeden oluşan Sözel Zorbalık; Üçüncü alt boyut 13 maddeden oluşan Eğlence Amaçlı Zorbalık; Dördüncü alt boyut 12 maddeden oluşan Duygu zorbalığıdır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 335, en düşük puan 67'dir. Puanlar yükseldikçe zorbalık eğiliminin de arttığını göstermektedir. Ölçekte 6 tane tersine değerlendirilmesi gereken maddeler bulunmaktadır. Ölçeğin geçerliliği .47; güvenirliği .95 dir (Satan, 2006).

3.4. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

İstatistiksel çözümlere geçmeden önce, demografik değişkenler gruplandırılmış ardından öğrencilere uygulanan ölçekler (Okul İklimi Ölçeği ve Okul Zorbalığı Ölçeği) puanlanmıştır.

Daha sonra elde edilen verilerin istatistiksel çözümleri bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir.

Bu aşamada, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin demografik özelliklerini betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış, sonra ölçeğin toplam puanları için \bar{x} , ss , $Sh_{\bar{x}}$ değerleri saptanmıştır. Gruplar içerisinde normal dağılım özelliği göstermeyen ($n < 30$) gruplar için non-parametrik teknikler, normal dağılım özelliği gösteren dağılımlar içinse parametrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Bu bağlamda:

1. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Okul İklimi Ölçeği ve Okul Zorbalığı Ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların cinsiyeti, yaş, sınıf düzeyi, annenin çalışıp çalışmaması ve evdeki birey sayısı değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için *bağımsız grup t testi*,

2. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Okul İklimi Ölçeği ve Okul Zorbalığı Ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların babanın eğitim düzeyi, annenin eğitim düzeyi, algılanan gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için *tek yönlü varyans analizi (ANOVA)*,

3. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda gruplar arasında fark bulunduğunda, farklılıkların kaynağını (hangi gruplar arasında olduğunu) belirlemek üzere *LSD testleri*,

4. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Okul İklimi Ölçeği ve Okul Zorbalığı Ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların babanın mesleği değişkenine göre

farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için *non-parametrik Kruskal Wallis-H testi*,

6. Non-parametrik Kruskal Wallis testi, sonucunda gruplar arasında fark bulunduğunda, farklılıkların kaynağını (hangi gruplar arasında olduğunu) belirlemek üzere *non parametrik Mann Whitney-U testi*,

7. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Okul İklimi Ölçeği ve Okul Zorbalığı Ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların annenin ve babanın sağ olup olmaması ve anne-babanın birlikte olup olmaması değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için *non parametrik Mann Whitney-U testi*,

8. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Okul İklimi Ölçeği ve Okul Zorbalığı Ölçeği alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek üzere *Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi* kullanılmıştır.

Elde edilen veriler bilgisayarda “SPSS for Windows ver:15.0” programında çözümlenmiş, manidarlıklar en düşük .05 düzeyinde sınanmış, diğer manidarlık düzeyleri ayrıca belirtilmiş ve bulgular araştırmanın amaçlarına uygun olarak Çizelgeler halinde sunulmuştur.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Grubun Genel Yapısına İlişkin Bilgiler:

Bu bölümde cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, annenin ve babanın sağ olup olmaması, anne-babanın birlikte olup olmaması, anne ve babanın mesleği, annenin ve babanın eğitim düzeyi, algılanan gelir düzeyi ve ailedeki birey sayısı değişkenlerine ait yüzde ve frekans değerlerine yer verilmiş ardından, Okul İklimi Ölçeği ve Okul Zorbalığı Ölçeği ve bunların alt boyutlarından elde edilen puanların aritmetik ortalamaları, standart sapma ve aritmetik ortalamalarının standart hata değerleri Çizelge olarak sunulmuştur.

Çizelge 4.1 Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Erkek	150	47,0	47,0	47,0
Kız	169	53,0	53,0	100,0
Toplam	319	100,0	100,0	

Çizelgede görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 150'si (%47,0) erkek, 169'u (%53,0) kızdır.

Çizelge 4.2 Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Yaş	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
13 ve altı	155	48,6	48,9	48,9
14 ve üstü	162	50,8	51,1	100,0
Toplam	317	99,4	100,0	
Boş	2	,6		
Toplam	319	100,0		

Çizelgede görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 155'i (%48,6) 13 yaş ve altında, 162'si (%50,8) ise 14 yaş ve üstünde bulunmaktadır. İki öğrenci (%0,6) yaş ile ilgili soruyu cevapsız bırakmıştır.

Çizelge 4.3 Öğrenim Görülen Sınıf Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Sınıf	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
7. Sınıf	158	49,5	50,5	50,5
8.Sınıf	155	48,6	49,5	100,0
Toplam	313	98,1	100,0	
Boş	6	1,9		
Toplam	319	100,0		

Çizelgede görüldüğü gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 158'i (%49,5) yedinci sınıfta, 155'i (%48,6) ise sekizinci sınıfta bulunmaktadır. altı öğrenci (%1,9) sınıf ile ilgili soruyu cevapsız bırakmıştır.

Çizelge 4.4 Annenin Sağ Olup Olmaması Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Anne	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Sağ	309	96,9	98,7	98,7
Vefat	4	1,3	1,3	100,0
Toplam	313	98,1	100,0	
Boş	6	1,9		
Toplam	319	100,0		

Çizelgeden anlaşılacağı gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 309'u (%96,9) annelerinin sağ olduğunu, 4'ü (%1,3) ise sağ olmadığını belirtmişlerdir. Altı öğrenci (%1,9) söz konusu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Çizelge 4.5 Babanın Sağ Olup Olmaması Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Baba	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Sağ	313	98,1	99,1	99,1
Vefat	3	,9	,9	100,0
Toplam	316	99,1	100,0	
Boş	3	,9		
Toplam	319	100,0		

Çizelgeden anlaşılacağı gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 313'ü (%98,1) babalarının sağ olduğunu, 3'ü (%0,9) ise sağ olmadığını belirtmişlerdir. Üç öğrenci (%0,9) söz konusu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Çizelge 4.6 Anne-Baba Birlikteliği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Birliktelik	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Birlikte	296	92,8	96,1	96,1
Ayrı	12	3,8	3,9	100,0
Toplam	308	96,6	100,0	
Boş	11	3,4		
Toplam	319	100,0		

Çizelgeden anlaşılacağı üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 296'sı (%92,8) anne-babalarının birlikte olduğunu, 12'si (%3,8) ise birlikte olmadığını belirtmişlerdir. Onbir öğrenci (%3,4) söz konusu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Çizelge 4.7 Babanın Mesleği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Meslek	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
İşçi-Memur	59	18,5	48,8	48,8
Esnaf	39	12,2	32,2	81,0
Müh/Dok/Av	23	7,2	19,0	100,0
Diğer	198	62,1		
Toplam	319	100,0		

Çizelgeden anlaşılacağı üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 59'u (%18,5) babalarının işçi/memur olduğunu, 39'u (%12,1) esnaf olduğunu, 23'ü (%7,2) nitelikli meslek (mühendis, avukat, doktor vb) sahibi olduğunu, 198'i ise (%62,1) diğer meslek alanlarını belirtmişlerdir. Karşılaştırma analizleri üç meslek grubu arasında yapıldığından diğer meslekleri belirten grup araştırma dışında tutulmuştur.

Çizelge 4.8 Annenin Mesleği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Meslek	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Ev Hanımı	220	69,0	71,7	71,7
Çalışıyor	87	27,3	28,3	100,0
Toplam	307	96,2	100,0	
Boş	12	3,8		
Toplam	319	100,0		

Çizelgeden anlaşılacağı üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 220'si (%69,0) annelerinin ev hanımı olduğunu, 87'si (%27,3) ise bir işte çalışmakta olduğunu belirtmişlerdir. Oniki öğrenci (%3,8) söz konusu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Çizelge 4.9 Babanın Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Eğitim	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
İlk ve Altı	87	27,3	27,5	27,5
Ortaokul	75	23,5	23,7	51,3
Lise	94	29,5	29,7	81,0
Üniversite ve üstü	60	18,8	19,0	100,0
Toplam	316	99,1	100,0	
Boş	3	,9		
Toplam	319	100,0		

Çizelgeden anlaşılacağı gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 87'si (%27,3) annelerinin ilkokul ve altı eğitime sahip olduğunu, 75'si (%23,5), ortaokul mezunu olduğunu, 94'ü (%29,5) lise mezunu olduğunu, 60'ı (%18,8) üniversite ve üstü mezunu olduğunu belirtmişlerdir. Üç öğrenci (%0,9) söz konusu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Çizelge 4.10 Annenin Eğitim Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Eğitim	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
İlk ve Altı	141	44,2	44,3	44,3
Ortaokul	53	16,6	16,7	61,0
Lise	90	28,2	28,3	89,3
Üniversite ve üstü	34	10,7	10,7	100,0
Toplam	318	99,7	100,0	
Boş	1	,3		
Toplam	319	100,0		

Çizelgeden anlaşılacağı gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 141'i (%44,2) babalarının ilkokul ve altı eğitime sahip olduğunu, 53'ü (%16,6) ortaokul mezunu olduğunu, 90'ı (%28,2) lise mezunu olduğunu, 34'ü (%10,7) üniversite ve üstü mezunu olduğunu belirtmişlerdir. Bir öğrenci (%0,3) söz konusu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Çizelge 4.11 İkamet Edilen Evin Niteliği Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Ev	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Lojman	10	3,1	3,1	3,1
Kira	87	27,3	27,3	30,4
Kendi	204	63,9	63,9	94,4
Diğer	18	5,6	5,6	100,0
Toplam	319	100,0	100,0	

Çizelgeden anlaşılacağı gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 10'u (%3,1) ikamet ettikleri evin lojman olduğunu, 87'si (%27,3) kira olduğunu, 204'ü (%63,9) kendilerinin olduğunu, 18'i (%5,6) diğer durumlarda olduğunu belirtmişlerdir.

Çizelge 4.12 Algılanan Gelir Düzeyi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gelir	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Düşük	32	10,0	10,1	10,1
Orta	157	49,2	49,5	59,6
Yüksek	128	40,1	40,4	100,0
Toplam	317	99,4	100,0	
Boş	2	,6		
Toplam	319	100,0		

Çizelgeden anlaşılacağı gibi, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 32'si (%10,0) düşük gelir grubunda olduğunu, 157'si orta gelir grubunda olduğunu, 128'i (%40,1) yüksek gelir grubunda olduğunu belirtmişlerdir. İki öğrenci (%0,6) söz konusu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Çizelge 4.13 Siz Dâhil Ailenizdeki Birey Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Birey	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
3 ve altı	185	58,0	58,4	58,4
4 ve üstü	132	41,4	41,6	100,0
Toplam	317	99,4	100,0	
Boş	2	,6		
Toplam	319	100,0		

Çizelgeden anlaşılacağı üzere, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin 185'i (%58,0) evlerinde kendileri dahil üç kişinin olduğunu, 132'si (%41,4) dört veya daha fazla sayıda kişi olduğunu belirtmişlerdir. İki öğrenci (%0,6) söz konusu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Çizelge 4.14 Okul İklimi Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanlar için Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri

Alt Boyutlar	N	\bar{x}	ss	$Sh_{\bar{x}}$
Öğretmen öğrenci ilişkisi	319	41,65	9,119	,511
İdare	319	19,27	4,826	,270
Öğrencilerin davranışsal değerleri	319	7,42	3,023	,169
Öğrenciler arası ilişkiler	319	12,98	4,011	,225
Anne-baba, toplum ve okul arası iliş.	319	13,16	3,373	,189
Güvenlik ve düzenlilik	319	21,96	6,099	,341

Çizelgede da görülebileceği üzere öğrencilerin Okul İklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=41,65$ standart sapması $ss=9,119$ aritmetik ortalamasının standart hatası ise $Sh_{\bar{x}}=0,511$; idare alt boyutundan alınan puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=19,27$ standart sapması $ss=4,826$ aritmetik ortalamasının standart hatası ise $Sh_{\bar{x}}=0,270$; öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=7,42$ standart sapması $ss=3,023$ aritmetik ortalamasının standart hatası ise $Sh_{\bar{x}}=0,169$; öğrenciler arası ilişkiler alt boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=12,98$ standart sapması $ss=4,011$ aritmetik ortalamasının standart hatası ise $Sh_{\bar{x}}=0,225$; anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=13,16$ standart sapması $ss=3,373$ aritmetik ortalamasının standart hatası ise $Sh_{\bar{x}}=0,189$; güvenlik ve düzenlilik alt boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=21,96$ standart sapması $ss=6,099$ aritmetik ortalamasının standart hatası ise $Sh_{\bar{x}}=0,341$ olarak hesaplanmıştır.

Çizelge 4.15 Zorbalık Ölçeği Alt Boyutlarından Alınan Puanlar için Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri

Alt Boyutlar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	$Sh_{\bar{x}}$
Fiziksel Zorbalık	319	43,51	18,450	1,033
Sözel Zorbalık	319	45,03	16,444	,921
Eğlence Amaçlı Zorbalık	319	24,67	11,191	,627
Duygu Zorbalığı	319	26,23	7,425	,416

Çizelgede da görülebileceği üzere öğrencilerin Zorbalık ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=43,51$ standart sapması $ss=18,450$ aritmetik ortalamasının standart hatası ise $Sh_{\bar{x}}=1,033$; sözel alt boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=45,03$ standart sapması $ss=16,444$ aritmetik ortalamasının standart hatası ise $Sh_{\bar{x}}=0,921$; eğlence amaçlı zorbalık alt boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=24,67$ standart sapması $ss=11,191$ aritmetik ortalamasının standart hatası ise $Sh_{\bar{x}}=0,627$; duygu zorbalığı alt boyutundan aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=26,23$ standart sapması $ss=7,425$ aritmetik ortalamasının standart hatası ise $Sh_{\bar{x}}=0,416$ olarak hesaplanmıştır.

4.2 Araştırma Hipotezlerine İlişkin Analizler

Araştırmanın bu bölümünde araştırma hipotezlerine ilişkin analiz sonuçlarına yer verilmiştir. Bu bağlamda örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin Okul İklimi Ölçeği ve Okul Zorbalığı Ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanların cinsiyeti, yaş, sınıf düzeyi, annenin çalışıp çalışmaması ve evdeki birey sayısı değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *bağımsız grup t testi*; babanın eğitim düzeyi, annenin eğitim düzeyi, algılanan gelir düzeyi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *tek yönlü varyans analizi (ANOVA)*; ANOVA sonucunda gruplar arasında fark bulunduğunda, farklılıkların kaynağını (hangi gruplar

arasında olduğunu) belirlemek üzere *LSD testi*; babanın mesleği değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *non-parametrik Kruskal Wallis-H testi*; Kruskal Wallis-H testi, sonucunda gruplar arasında fark bulunduğunda, farklılıkların kaynağını (hangi gruplar arasında olduğunu) belirlemek üzere *non parametrik Mann Whitney-U testi*; annenin ve babanın sağ olup olmaması ve anne-babanın birlikte olup olmaması değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *non parametrik Mann Whitney-U testi*, öte yandan Okul İklimi Ölçeği ve Okul Zorbalığı Ölçeği alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek üzere *Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi* sonuçlarına yer verilmiştir.

4.2.1. Okul İklimine İlişkin Analizler

4.2.1.1. Cinsiyet-Okul İklimi

Çizelge 4.16 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
Öğretmen Öğrenci İlişkisi	Erkek	150	40,78	10,356	,846	-1,607	317	,109
	Kız	169	42,42	7,811	,601			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,607$; $p>.05$).

Çizelge 4.17 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
İdare	Erkek	150	18,55	5,274	,431	-2,519	317	,012
	Kız	169	19,91	4,306	,331			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=-2,519$; $p<.05$). Söz konusu farklılık kız öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.18 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	Erkek	150	7,51	3,317	,271	,519	317	,604
	Kız	169	7,34	2,743	,211			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=0,519$; $p>.05$).

Çizelge 4.19 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğrenciler Arası İlişkiler	Erkek	150	13,22	3,915	,320	1,002	317	,317
	Kız	169	12,77	4,094	,315			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=1,002$; $p>.05$).

Çizelge 4.20 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	Erkek	150	12,61	3,807	,311	-2,771	317	,006
	Kız	169	13,65	2,858	,220			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=-2,771$; $p<.01$). Söz konusu farklılık kız öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.21 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
Güvenlik ve Düzenlilik	Erkek	150	21,47	6,628	,541	-1,334	317	,183
	Kız	169	22,38	5,572	,429			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,334$; $p>.05$).

4.2.1.2 Yaş-Okul İklimi

Çizelge 4.22 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
Öğretmen Öğrenci İlişkisi	13 altı	155	43,75	8,172	,656	4,148	315	,000
	14 üstü	162	39,60	9,551	,750			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=4,148$; $p<.001$). Söz konusu farklılık 13 yaş ve altı yaş grubundaki öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.23 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
İdare	13 altı	155	19,83	4,729	,380	2,006	315	,046
	14 üstü	162	18,74	4,896	,385			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=2,006$; $p<.05$). Söz konusu farklılık 13 yaş ve altı yaş grubundaki öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.24 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	13 altı	155	7,43	3,133	,252	,000	315	1,000
	14 üstü	162	7,43	2,927	,230			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=0,000$; $p>.05$).

Çizelge 4.25 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğrenciler Arası İlişkiler	13 altı	155	13,55	3,829	,308	2,403	315	,017
	14 üstü	162	12,48	4,108	,323			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=2,403$; $p<.001$). Söz konusu farklılık 13 yaş ve altı yaş grubundaki öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.26 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	13 altı	155	13,60	3,178	,255	2,250	315	,025
	14 üstü	162	12,75	3,507	,276			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=2,250$; $p<.05$). Söz konusu farklılık 13 yaş ve altı yaş grubundaki öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.27 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Güvenlik ve Düzenlilik	13 altı	155	22,70	6,293	,505	2,122	315	,035
	14 üstü	162	21,25	5,818	,457			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=2,122$; $p<.05$). Söz konusu farklılık 13 yaş ve altı yaş grubundaki öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

4.2.1.3 Sınıf-Okul İklimi

Çizelge 4.28 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
Öğretmen Öğrenci İlişkisi	7. Sınıf	158	43,23	8,409	,669	2,905	311	,004
	8. Sınıf	155	40,31	9,385	,754			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin sınıfı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=2,905$; $p<.01$). Söz konusu farklılık 7. sınıf grubundaki öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.29 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
İdare	7. Sınıf	158	19,77	4,903	,390	1,594	311	,112
	8. Sınıf	155	18,90	4,737	,381			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin sınıfı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=1,594$; $p>.05$).

Çizelge 4.30 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	t Testi		
						t	Sd	p
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	7. Sınıf	158	7,41	3,104	,247	-,211	311	,833
	8. Sınıf	155	7,48	2,973	,239			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin sınıfı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,211$; $p>.05$).

Çizelge 4.31 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	t Testi		
						t	Sd	p
Öğrenciler Arası İlişkiler	7. Sınıf	158	13,52	3,961	,315	2,068	311	,039
	8. Sınıf	155	12,60	3,899	,313			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin sınıfı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=2,068$; $p<.05$). Söz konusu farklılık 7. sınıf grubundaki öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.32 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	7. Sınıf	158	13,68	3,289	,262	2,530	311	,012
	8. Sınıf	155	12,72	3,385	,272			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin sınıfı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=2,530$; $p<.05$). Söz konusu farklılık 7. sınıf grubundaki öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.33 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
Güvenlik ve Düzenlilik	7. Sınıf	158	22,85	6,256	,498	2,309	311	,022
	8. Sınıf	155	21,28	5,762	,463			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin sınıfı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=2,309$; $p<.05$). Söz konusu farklılık 7. sınıf grubundaki öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

4.2.1.4 Annenin sağ olup olmaması-Okul İklimi

Çizelge 4.34 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Öğretmen	Sağ	309	157,65	48714,50			
Öğrenci	Ölü	4	106,63	426,50	416,500	-1,121	,262
İlişkisi	Toplam	313					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-1,121$; $p>.05$).

Çizelge 4.35 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
	Sağ	309	157,39	48632,00			
İdare	Ölü	4	127,25	509,00	499,000	-,663	,507
	Toplam	313					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,663$; $p>.05$).

Çizelge 4.36 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	Sağ	309	157,64	48711,50	419,500	-1,110	,267
	Ölü	4	107,38	429,50			
	Toplam	313					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-1,110$; $p>.05$).

Çizelge 4.37 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Öğrenciler Arası İlişkiler	Sağ	309	157,75	48744,50	386,500	-1,292	,197
	Ölü	4	99,13	396,50			
	Toplam	313					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-1,292$; $p>.05$).

Çizelge 4.38 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}_{sira}	\sum_{sira}	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	Sağ	309	157,66	48717,00			
	Ölü	4	106,00	424,00	414,000	-1,140	,254
	Toplam	313					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-1,140; p>.05$).

Çizelge 4.39 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}_{sira}	\sum_{sira}	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Güvenlik ve Düzenlilik	Sağ	309	157,44	48649,00			
	Ölü	4	123,00	492,00	482,000	-,757	,449
	Toplam	313					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,757$; $p>.05$).

4.2.1.5 Babanın Sağ olup olmaması –Okul iklimi

Çizelge 4.40 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Öğretmen	Sağ	313	158,13	49493,50			
Öğrenci	Ölü	3	197,50	592,50	352,500	-,743	,457
İlişkisi	Toplam	316					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,743$; $p>.05$).

Çizelge 4.41 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
	Sağ	313	159,38	49886,50			
İdare	Ölü	3	66,50	199,50	193,500	-1,756	,079
	Toplam	316					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-1,756$; $p>.05$).

Çizelge 4.42 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum sıra$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	Sağ	313	157,51	49302,00	161,000	-1,970	,049
	Ölü	3	261,33	784,00			
	Toplam	316					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($z=-1,970$; $p<.05$). Söz konusu farklılık babası vefat eden grup lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.43 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum sıra$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Öğrenciler Arası İlişkiler	Sağ	313	158,74	49685,50	394,500	-,478	,633
	Ölü	3	133,50	400,50			
	Toplam	316					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,478; p>.05$).

Çizelge 4.44 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	Sağ	313	158,43	49588,50	447,500	-,140	,888
	Ölü	3	165,83	497,50			
	Toplam	316					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,140; p>.05$).

Çizelge 4.45 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Güvenlik ve Düzenlilik	Sağ	313	158,22	49522,00	381,000	-,563	,574
	Ölü	3	188,00	564,00			
	Toplam	316					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,563$; $p>.05$).

4.2.1.6 Anne-babanın birlikte olup olmaması-Okul iklimi

Çizelge 4.46 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Öğretmen	Birlikte	296	156,63	46362,50			
Öğrenci	Ayrı	12	101,96	1223,50	1145,500	-2,086	,037
İlişkisi	Toplam	308					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin anne-babasının birlikte olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($z=-2,086$; $p<.05$). Söz konusu farklılık anne-babası birlikte olan grup lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.47 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
İdare	Birlikte	296	154,22	45648,50	1692,500	-,277	,782
	Ayrı	12	161,46	1937,50			
	Toplam	308					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin anne-babasının birlikte olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,277; p>.05$).

Çizelge 4.48 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	Birlikte	296	154,38	45696,00	1740,000	-,120	,905
	Ayrı	12	157,50	1890,00			
	Toplam	308					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin anne-babasının birlikte olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,120; p>.05$).

Çizelge 4.49 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Öğrenciler Arası İlişkiler	Birlikte	296	154,99	45877,50			
	Ayrı	12	142,38	1708,50	1630,500	-,483	,629
	Toplam	308					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin anne-babasının birlikte olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,483$; $p>.05$).

Çizelge 4.50 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	Birlikte	296	154,78	45813,50			
	Ayrı	12	147,71	1772,50	1694,500	-,271	,787
	Toplam	308					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin anne-babasının birlikte olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı

bulunmamıştır ($z=-0,271$; $p>.05$).

Çizelge 4.51 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Güvenlik ve Düzenlilik	Birlikte	296	153,86	45542,50	1586,500	-,627	,530
	Ayrı	12	170,29	2043,50			
	Toplam	308					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin anne-babasının birlikte olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,627$; $p>.05$).

4.2.1.7 Babanın mesleği-Okul iklimi

Çizelge 4.52 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Öğretmen Öğrenci İlişkisi	İşçi-Memur	59	59,66	2,207	2	,332
	Esnaf	39	67,15			
	Müh/Dok/Av	23	54,00			
	Toplam	121				

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının mesleği

değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($x^2=2,207$; $p>.05$).

Çizelge 4.53 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
İdare	İşçi-Memur	59	60,28	,072	2	,965
	Esnaf	39	62,21			
	Müh/Dok/Av	23	60,80			
	Toplam	121				

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($x^2=0,072$; $p>.05$).

Çizelge 4.54 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	İşçi-Memur	59	62,25	2,878	2	,237
	Esnaf	39	65,42			
	Müh/Dok/Av	23	50,28			
	Toplam	121				

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla

gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($x^2=2,878$; $p>.05$).

Çizelge 4.55 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Öğrenciler Arası İlişkiler	İşçi-Memur	59	64,36	1,107	2	,575
	Esnaf	39	58,53			
	Müh/Dok/Av	23	56,59			
	Toplam	121				

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($x^2=1,107$; $p>.05$).

Çizelge 4.56 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	İşçi-Memur	59	53,99	6,605	2	,037
	Esnaf	39	72,42			
	Müh/Dok/Av	23	59,61			
	Toplam	121				

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonucunda, grupların sıralamalar

ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($x^2=0,605$; $p<.05$). Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın babası işçi/memur olan grupla babaları esnaf olan grup arasında, babaları esnaf olan grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Diğer grupların ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

Çizelge 4.57 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklaşım Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Güvenlik ve Düzenlilik	İşçi-Memur	59	58,08	,809	2	,667
	Esnaf	39	64,04			
	Müh/Dok/Av	23	63,35			
	Toplam	121				

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($x^2=0,809$; $p>.05$).

4.2.1.8 Annenin çalışıp çalışmaması-Okul iklimi

Çizelge 4.58 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğretmen Öğrenci İlişkisi	Ev Hanımı	220	41,32	9,303	,627	-,775	305	,439
	Çalışıyor	87	42,22	8,838	,947			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin çalışıp çalışmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,775$; $p>.05$).

Çizelge 4.59 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
İdare	Ev Hanımı	220	19,09	4,973	,335	-,924	305	,356
	Çalışıyor	87	19,66	4,404	,472			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin çalışıp çalışmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,924$; $p>.05$).

Çizelge 4.60 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	Ev Hanımı	220	7,40	3,018	,203	-,484	305	,629
	Çalışıyor	87	7,59	3,090	,331			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin çalışıp çalışmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,484$; $p>.05$).

Çizelge 4.61 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğrenciler Arası İlişkiler	Ev Hanımı	220	13,08	3,907	,263	,954	305	,341
	Çalışıyor	87	12,60	4,249	,456			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin çalışıp çalışmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,954$; $p>.05$).

Çizelge 4.62 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	Ev Hanımı	220	13,08	3,503	,236	-,486	305	,627
	Çalışıyor	87	13,29	3,166	,339			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin çalışıp çalışmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,486; p>.05$).

Çizelge 4.63 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Güvenlik ve Düzenlilik	Ev Hanımı	220	21,90	5,961	,402	,490	305	,624
	Çalışıyor	87	21,52	6,417	,688			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin çalışıp çalışmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=0,490; p>.05$).

4.2.1.9 Babanın eğitim düzeyi-Okul iklimi

Çizelge 4.64 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen öğrenci ilişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğretmen Öğrenci İlişkisi	İlk ve Altı	87	42,82	9,27	G.Arası	500,036	3	166,679		
	Ortaokul	75	42,73	8,98	G.İçi	24912,050	312	79,846		
	Lise	94	40,18	9,47	Toplam	25412,085	315		2,087	,102
	Ün. ve üstü	60	40,40	7,38						
	Toplam	316	41,55	8,98						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=2,087$; $p>.05$).

Çizelge 4.65 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
İdare	İlk ve Altı	87	19,32	4,36	G.Arası	5,752	3	1,917		
	Ortaokul	75	19,05	4,82	G.İçi	7226,615	312	23,162		
	Lise	94	19,34	4,99	Toplam	7232,367	315		,083	,969
	Ün. ve üstü	60	19,43	5,15						
	Toplam	316	19,28	4,79						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının eğitim düzeyi değişkenine göre

anlamli bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,083$; $p>.05$).

Çizelge 4.66 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	İlk ve Altı	87	7,61	2,78	G.Arası	22,711	3	7,570	,833	,476
	Ortaokul	75	7,48	3,16	G.İçi	2834,412	312	9,085		
	Lise	94	7,46	3,09	Toplam	2857,123	315			
	Ün. ve üstü	60	6,85	3,02						
	Toplam	316	7,39	3,01						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,833$; $p>.05$).

Çizelge 4.67 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğrenciler Arası İlişkiler	İlk ve Altı	87	12,45	4,23	G.Arası	67,406	3	22,469	1,404	,242
	Ortaokul	75	13,63	3,60	G.İçi	4993,973	312	16,006		
	Lise	94	12,70	4,20	Toplam	5061,380	315			
	Ün. ve üstü	60	13,25	3,80						
	Toplam	316	12,96	4,01						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,404$; $p>.05$).

Çizelge 4.68 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	İlk ve Altı	87	13,56	3,17	G.Arası	45,030	3	15,010	1,333	,264
	Ortaokul	75	13,27	3,42	G.İçi	3513,907	312	11,263		
	Lise	94	13,03	3,71	Toplam	3558,937	315			
	Ün. ve üstü	60	12,47	2,93						
	Toplam	316	13,13	3,36						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek

amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,333$; $p>.05$).

Çizelge 4.69 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Güvenlik ve Düzenlilik	İlk ve Altı	87	21,05	6,35	G.Arası	192,162	3	64,054		
	Ortaokul	75	22,23	6,29	G.İçi	11526,015	312	36,942		
	Lise	94	22,91	6,00	Toplam	11718,177	315		1,734	,160
	Ün. ve üstü	60	21,27	5,50						
	Toplam	316	21,92	6,10						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,734$; $p>.05$).

4.2.1.10 Annenin eğitim düzeyi-Okul iklimi

Çizelge 4.70 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğretmen Öğrenci İlişkisi	İlk ve Altı	141	42,60	9,33	G.Arası	802,247	3	267,416		
	Ortaokul	53	43,70	8,96	G.İçi	25610,420	314	81,562		
	Lise	90	39,66	8,72	Toplam	26412,667	317		2,087	,021
	Ün. ve üstü	34	39,97	8,67						
	Toplam	318	41,67	9,13						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=2,087$; $p>.05$).

Farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla ANOVA sonrası hangi post-hoc çoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Bunun üzerine varyansların homojen olmaması durumunda yaygınlıkla kullanılan LSD çoklu karşılaştırma tekniği tercih edilmiştir. Gerçekleştirilen LSD çoklu karşılaştırma analizi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 4.71 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları

Düzyey (i)	Düzyey (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	p
İlk ve Altı	Ortaokul	-1,102	1,455	,449
	Lise	2,940	1,218	,016
	Üniversite ve üstü	2,625	1,725	,129
Ortaokul	İlk ve Altı	1,102	1,455	,449
	Lise	4,043	1,564	,010
	Üniversite ve üstü	3,728	1,984	,061
Lise	İlk ve Altı	-2,940	1,218	,016
	Ortaokul	-4,043	1,564	,010
	Üniversite ve üstü	-,315	1,818	,863
Üniversite ve üstü	İlk ve Altı	-2,625	1,725	,129
	Ortaokul	-3,728	1,984	,061
	Lise	,315	1,818	,863

Çizelgede görüldüğü üzere, okul iklimi ölçeği öğretmen öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitim düzeyi değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan ANOVA sonrası post-hoc LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın ilkökul ve altı mezunu annelere sahip grupla anneleri lise mezunu olan grup arasında anneleri ilkökul ve altı mezunu olan grup lehine $p < .05$ düzeyinde; anneleri ortaokul mezunu olan grupla anneleri lise mezunu olan grup arasında anneleri ortaokul mezunu olan grup lehine $p < .05$ düzeyinde gerçekleştiği belirlenmiştir. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Çizelge 4.72 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları									
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>				
İdare	İlk ve Altı	141	19,29	4,72	G.Arası	16,420	3	5,473	,233	,874				
	Ortaokul	53	19,58	4,93							G.İçi	7383,228	314	23,513
	Lise	90	18,97	5,01										
	Ün. ve üstü	34	19,56	4,81										
	Toplam	318	19,28	4,83										

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitimi düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,223$; $p>.05$).

Çizelge 4.73 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları									
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>				
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	İlk ve Altı	141	7,65	2,90	G.Arası	18,578	3	6,193	,678	,566				
	Ortaokul	53	7,40	3,26							G.İçi	2867,536	314	9,132
	Lise	90	7,34	3,07										
	Ün. ve üstü	34	6,85	3,02										
	Toplam	318	7,43	3,02										

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitimi düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların

aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,678$; $p>.05$).

Çizelge 4.74 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğrenciler Arası İlişkiler	İlk ve Altı	141	12,58	4,12	G.Arası	58,133	3	19,378	1,207	,307
	Ortaokul	53	12,91	3,90	G.İçi	5041,855	314	16,057		
	Lise	90	13,42	4,15	Toplam	5099,987	317			
	Ün. ve üstü	34	13,71	3,21						
	Toplam	318	12,99	4,01						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,207$; $p>.05$).

Çizelge 4.75 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	İlk ve Altı	141	13,21	3,45	G.Arası	35,027	3	11,676	1,023	,382
	Ortaokul	53	13,77	3,43	G.İçi	3582,470	314	11,409		
	Lise	90	12,76	3,47	Toplam	3617,497	317			
	Ün. ve üstü	34	13,12	2,65						
	Toplam	318	13,16	3,38						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,023; p>.05$).

Çizelge 4.76 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Güvenlik ve Düzenlilik	İlk ve Altı	141	22,09	6,59	G.Arası	5,274	3	1,758	,047	,987
	Ortaokul	53	21,96	6,10	G.İçi	11821,194	314	37,647		
	Lise	90	21,78	5,55	Toplam	11826,469	317			
	Ün. ve üstü	34	21,91	5,70						
	Toplam	318	21,96	6,11						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,047; p>.05$).

4.2.1.11 Algılanan gelir düzeyi-Okul iklimi

Çizelge 4.77 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğretmen Öğrenci İlişkisi	Düşük	32	44,25	8,94	G.Arası	248,109	2	124,054		
	Orta	157	41,55	9,48	G.İçi	26084,446	314	83,071	1,493	,226
	Yüksek	128	41,16	8,69	Toplam	26332,555	316			
	Toplam	317	41,67	9,13						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,493$; $p>.05$).

Çizelge 4.78 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
İdare	Düşük	32	19,13	3,99	G.Arası	2,846	2	1,423		
	Orta	157	19,22	5,04	G.İçi	7355,166	314	23,424	,061	,941
	Yüksek	128	19,39	4,78	Toplam	7358,013	316			
	Toplam	317	19,28	4,83						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı

bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,061$; $p>.05$).

Çizelge 4.79 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	Düşük	32	7,31	2,51	G.Arası	5,393	2	2,696	,293	,746
	Orta	157	7,55	2,98	G.İçi	2891,642	314	9,209		
	Yüksek	128	7,28	3,21	Toplam	2897,035	316			
	Toplam	317	7,42	3,03						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,293$; $p>.05$).

Çizelge 4.80 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Öğrenciler Arası İlişkiler	Düşük	32	12,16	4,06	G.Arası	25,513	2	12,757	,794	,453
	Orta	157	13,04	3,72	G.İçi	5045,458	314	16,068		
	Yüksek	128	13,14	4,32	Toplam	5070,972	316			
	Toplam	317	12,99	4,01						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,794$; $p>.05$).

Çizelge 4.81 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları								
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>			
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	Düşük	32	12,31	3,18	G.Arası G.İçi Toplam	25,768	2	12,884	1,129	,325			
	Orta	157	13,21	3,53							3583,657	314	11,413
	Yüksek	128	13,30	3,23							3609,426	316	
	Toplam	317	13,15	3,38									

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,129$; $p>.05$).

Çizelge 4.82 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Güvenlik ve Düzenlilik	Düşük	32	18,63	6,44	G.Arası	397,313	2	198,656	5,471	,005
	Orta	157	22,36	6,07	G.İçi	11401,306	314	36,310		
	Yüksek	128	22,31	5,86	Toplam	11798,618	316			
	Toplam	317	21,97	6,11						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=5,471; p>.05$).

Farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla ANOVA sonrası hangi post-hoc çoklu karşılaştırma tekniğinin kullanılacağına karar vermek için öncelikle Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olup olmadığı hipotezi sınanmış, varyansların homojen olduğu saptanmıştır. Bunun üzerine varyansların homojen olmaması durumunda yaygınlıkla kullanılan LSD çoklu karşılaştırma tekniği tercih edilmiştir. Gerçekleştirilen LSD çoklu karşılaştırma analizi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Çizelge 4.83 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Sonrası Post-Hoc LSD Testi Sonuçları

Düzyey (i)	Düzyey (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	Sh $_{\bar{x}}$	<i>p</i>
Düşük	Orta	-3,738	1,169	0,002
	Yüksek	-3,688	1,191	0,002
Orta	Düşük	3,738	1,169	0,002
	Yüksek	0,051	0,718	0,944
Yüksek	Düşük	3,688	1,191	0,002
	Orta	-0,051	0,718	0,944

Çizelgede görüldüğü üzere, okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan ANOVA sonrası post-hoc LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın düşük grupla orta ve yüksek grup arasında orta ve yüksek grup lehine $p < .01$ düzeyinde olan grup lehine $p < .05$ düzeyinde gerçekleştiği belirlenmiştir. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

4.2.1.12 Ailedeki birey sayısı-Okul iklimi

Çizelge 4.84 Okul İklimi Ölçeği Öğretmen Öğrenci İlişkisi Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Sh $_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
Öğretmen Öğrenci İlişkisi	3 ve altı 4 ve üstü	185 132	40,86 42,80	9,922 7,755	,730 ,675	-1,865	315	,063

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin ailesindeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,865$; $p>.05$).

Çizelge 4.85 Okul İklimi Ölçeği İdare Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
İdare	3 ve altı	185	19,07	5,082	,374	-1,032	315	,303
	4 ve üstü	132	19,64	4,411	,384			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin ailesindeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,032$; $p>.05$).

Çizelge 4.86 Okul İklimi Ölçeği Öğrencilerin Davranışsal Değerleri Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğrencilerin Davranışsal Değ.	3 ve altı	185	7,21	3,063	,225	-1,432	315	,153
	4 ve üstü	132	7,70	2,972	,259			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin ailesindeki birey

sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,432$; $p>.05$).

Çizelge 4.87 Okul İklimi Ölçeği Öğrenciler Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Öğrenciler Arası İlişkiler	3 ve altı	185	12,87	4,236	,311	-,450	315	,653
	4 ve üstü	132	13,08	3,667	,319			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin ailesindeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,450$; $p>.05$).

Çizelge 4.88 Okul İklimi Ölçeği Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Anne-Baba, Toplum Ve Okul Arası İlişkiler	3 ve altı	185	13,06	3,515	,258	-,481	315	,631
	4 ve üstü	132	13,25	3,168	,276			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin ailesindeki

birey sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,481$; $p>.05$).

Çizelge 4.89 Okul İklimi Ölçeği Güvenlik ve Düzenlilik Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Güvenlik ve Düzenlilik	3 ve altı	185	21,57	6,309	,464	-1,355	315	,176
	4 ve üstü	132	22,52	5,800	,505			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin ailesindeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,355$; $p>.05$).

5.1.2 Zorbalığa İlişkin Analizler

4.1.2.1 Cinsiyet-Zorbalık

Çizelge 4.90 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Fiziksel Zorbalık	Erkek	150	48,76	20,130	1,644	4,959	317	,000
	Kız	169	38,86	15,445	1,188			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=4,959$; $p<.001$). Söz konusu farklılık erkek öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.91 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sözel Zorbalık	Erkek	150	48,87	18,368	1,500	4,028	317	,000
	Kız	169	41,62	13,700	1,054			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=4,028$; $p<.001$). Söz konusu farklılık erkek öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.92 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Eğlence Amaçlı Zorbalık	Erkek	150	27,89	12,927	1,055	5,021	317	,000
	Kız	169	21,82	8,449	,650			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=50,21$; $p<.001$). Söz konusu farklılık erkek öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Çizelge 4.93 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Cinsiyeti Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	t Testi		
						t	Sd	p
Duygu Zorbalığı	Erkek	150	28,78	7,603	,621	6,093	317	,000
	Kız	169	23,97	6,492	,499			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin cinsiyeti değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=6,093$; $p<.001$). Söz konusu farklılık erkek öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

4.2.1.2 Yaş Zorbalık

Çizelge 4.94 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Fiziksel Zorbalık	13 altı	155	42,41	19,516	1,568	-1,101	315	,272
	14 üstü	162	44,70	17,420	1,369			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,101$; $p>.05$).

Çizelge 4.95 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	SS	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sözel Zorbalık	13 altı	155	44,74	16,333	1,312	-,376	315	,707
	14 üstü	162	45,43	16,611	1,305			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,376$; $p>.05$).

Çizelge 4.96 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	t Testi		
						t	Sd	p
Eğlence Amaçlı Zorbalık	13 altı	155	24,95	11,786	,947	,366	315	,715
	14 üstü	162	24,49	10,653	,837			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=0,366$; $p>.05$).

Çizelge 4.97 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Yaşı Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	t Testi		
						t	Sd	p
Duygu Zorbalığı	13 altı	155	25,52	7,677	,617	-1,680	315	,094
	14 üstü	162	26,91	7,132	,560			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,680$; $p>.05$).

4.1.2.3 Sınıf-Zorbalık

Çizelge 4.98 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Fiziksel Zorbalık	7. Sınıf	158	43,11	19,510	1,552	-,181	311	,856
	8. Sınıf	155	43,48	17,126	1,376			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin sınıfı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,181$; $p>.05$).

Çizelge 4.99 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sözel Zorbalık	7. Sınıf	158	44,56	16,064	1,278	-,199	311	,843
	8. Sınıf	155	44,93	16,522	1,327			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin sınıfı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,199$; $p>.05$).

Çizelge 4.100 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Eğlence Amaçlı Zorbalık	7. Sınıf	158	25,22	11,699	,931	1,220	311	,223
	8. Sınıf	155	23,71	10,155	,816			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin sınıfı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=1,220$; $p>.05$).

Çizelge 4.101 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Sınıfı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Duygu Zorbalığı	7. Sınıf	158	25,66	7,527	,599	-,962	311	,337
	8. Sınıf	155	26,46	7,053	,567			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin sınıfı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-0,962$; $p>.05$).

4.1.2.4 Annenin sağ olup olmaması-Zorbalık

Çizelge 4.102 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Fiziksel Zorbalık	Sağ	309	157,12	48549,50	581,500	-,203	,839
	Ölü	4	147,88	591,50			
	Toplam	313					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,203$; $p>.05$).

Çizelge 4.103 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
İdare	Sağ	309	157,19	48572,50	558,500	-,331	,741
	Ölü	4	142,13	568,50			
	Toplam	313					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,331$; $p>.05$).

Çizelge 4.104 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Eğlence Amaçlı Zorbalık	Sağ	309	157,44	48647,50	483,500	-,749	,454
	Ölü	4	123,38	493,50			
	Toplam	313					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,749$; $p>.05$).

Çizelge 4.105 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Duygu Zorbalığı	Sağ	309	157,44	48648,00	483,000	-,751	,452
	Ölü	4	123,25	493,00			
	Toplam	313					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,751$; $p>.05$).

4.1.2.5 Babanın sağ olup olmaması-Zorbalık

Çizelge 4.106 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}_{sira}	\sum_{sira}	U	z	p
Fiziksel Zorbalık	Sağ	313	158,84	49715,50	364,500	-,667	,505
	Ölü	3	123,50	370,50			
	Toplam	316					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,667$; $p>.05$).

Çizelge 4.107 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}_{sira}	\sum_{sira}	U	z	p
İdare	Sağ	313	158,62	49646,50	433,500	-,229	,819
	Ölü	3	146,50	439,50			
	Toplam	316					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,229$; $p>.05$).

Çizelge 4.108 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Eğlence Amaçlı Zorbalık	Sağ	313	158,47	49602,50	461,500	-,051	,959
	Ölü	3	161,17	483,50			
	Toplam	316					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,051$; $p>.05$).

Çizelge 4.109 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Sağ Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Duygu Zorbalığı	Sağ	313	158,77	49696,00	384,000	-,543	,587
	Ölü	3	130,00	390,00			
	Toplam	316					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının sağ olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,543$; $p>.05$).

4.1.2.6 Anne-babanın birlikte olup olmaması-Zorbalık

Çizelge 4.110 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}_{sira}	\sum_{sira}	U	z	p
Fiziksel Zorbalık	Birlikte	296	153,18	45342,00	1386,000	-1,290	,197
	Ayrı	12	187,00	2244,00			
	Toplam	308					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin anne-babasının birlikte olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-1,290$; $p>.05$).

Çizelge 4.111 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}_{sira}	\sum_{sira}	U	z	p
İdare	Birlikte	296	153,07	45308,00	1352,000	-1,402	,161
	Ayrı	12	189,83	2278,00			
	Toplam	308					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin anne-babasının birlikte olup

olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-1,402$; $p>.05$).

Çizelge 4.112 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Eğlence Amaçlı Zorbalık	Birlikte	296	152,71	45202,50	1246,500	-1,753	,080
	Ayrı	12	198,63	2383,50			
	Toplam	308					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin anne-babasının birlikte olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-1,753$; $p>.05$).

Çizelge 4.113 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Anne-Babasının Birlikte Olup Olmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Duygu Zorbalığı	Birlikte	296	154,77	45813,00	1695,000	-,268	,789
	Ayrı	12	147,75	1773,00			
	Toplam	308					

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin anne-babasının birlikte olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Mann Whitney-U testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($z=-0,268$; $p>.05$).

4.1.2.7 Babanın mesleği-Zorbalık

Çizelge 4.114 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Fiziksel Zorbalık	İşçi-Memur	59	60,87	,822	2	,663
	Esnaf	39	64,22			
	Müh/Dok/Av	23	55,87			
	Toplam	121				

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($x^2=0,822$; $p>.05$).

Çizelge 4.115 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
İdare	İşçi-Memur	59	59,90	,694	2	,707
	Esnaf	39	64,65			
	Müh/Dok/Av	23	57,63			
	Toplam	121				

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($x^2=0,694$; $p>.05$).

Çizelge 4.116 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Eğlence Amaçlı Zorbalık	İşçi-Memur	59	59,26	1,171	2	,557
	Esnaf	39	65,87			
	Müh/Dok/Av	23	57,20			
	Toplam	121				

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($x^2=1,171$; $p>.05$).

Çizelge 4.117 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Mesleği Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Duygu Zorbalığı	İşçi-Memur	59	63,19	1,381	2	,501
	Esnaf	39	62,22			
	Müh/Dok/Av	23	53,33			
	Toplam	121				

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Kruskal Wallis-H testi sonucunda, grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($x^2=1,381$; $p>.05$).

4.1.2.8 Annenin çalışıp çalışmaması-Zorbalık

Çizelge 4.118 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	$Sh_{\bar{x}}$	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
Fiziksel Zorbalık	Ev Hanımı	220	44,12	18,693	1,260	,426	305	,671
	Çalışıyor	87	43,11	18,384	1,971			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin çalışıp çalışmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=0,426$; $p>.05$).

Çizelge 4.119 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
Sözel Zorbalık	Ev Hanımı	220	45,38	16,822	1,134	,267	305	,790
	Çalışıyor	87	44,82	16,024	1,718			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin çalışıp çalışmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=0,267$; $p>.05$).

Çizelge 4.120 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	<i>t</i> Testi		
						<i>t</i>	Sd	<i>p</i>
Eğlence Amaçlı Zorbalık	Ev Hanımı	220	25,31	11,611	,783	1,187	305	,236
	Çalışıyor	87	23,62	10,314	1,106			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin çalışıp çalışmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=1,187$; $p>.05$).

Çizelge 4.121 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Çalışıp Çalışmaması Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	t Testi		
						t	Sd	p
Duygu Zorbalığı	Ev Hanımı	220	26,59	7,703	,519	1,034	305	,302
	Çalışıyor	87	25,61	6,956	,746			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin çalışıp çalışmaması değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=1,034$; $p>.05$).

4.1.2.9 Babanın eğitim düzeyi-Zorbalık

Çizelge 4.122 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

Puan	Grup	f, \bar{x} ve ss Değerleri				ANOVA Sonuçları					
		N	\bar{x}	ss	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p	
Fiziksel Zorbalık	İlk ve Altı	87	42,29	17,901	G.Arası	520,914	3	173,638	,505	,679	
	Ortaokul	75	42,61	18,397	G.İçi	107269,466	312	343,812			
	Lise	94	45,38	19,766	Toplam	107790,380	315				
	Ün. ve üstü	60	43,65	17,625							
	Toplam	316	43,54	18,498							

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik

ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,505$; $p>.05$).

Çizelge 4.123 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
İdare	İlk ve Altı	87	42,54	16,285	G.Arası	1365,418	3	455,139	1,702	,167
	Ortaokul	75	43,68	16,338	G.İçi	83451,772	312	267,474		
	Lise	94	47,30	17,509	Toplam	84817,190	315			
	Ün. ve üstü	60	46,88	14,487						
	Toplam	316	45,05	16,409						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,702$; $p>.05$).

Çizelge 4.124 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Eğlence Amaçlı Zorbalık	İlk ve Altı	87	23,55	10,725	G.Arası	525,089	3	175,030	1,402	,242
	Ortaokul	75	23,49	10,452	G.İçi	38950,518	312	124,841		
	Lise	94	26,47	12,581	Toplam	39475,608	315			
	Ün. ve üstü	60	25,05	10,296						
	Toplam	316	24,69	11,195						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,402$; $p>.05$).

Çizelge 4.125 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Babasının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Duygu Zorbalığı	İlk ve Altı	87	26,30	7,424	G.Arası	140,721	3	46,907		
	Ortaokul	75	26,44	7,771	G.İçi	17294,327	312	55,431		
	Lise	94	26,94	7,482	Toplam	17435,047	315		,846	,469
	Ün. ve üstü	60	25,00	6,987						
	Toplam	316	26,28	7,440						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,846$; $p>.05$).

4.1.2.10 Annenin eğitim düzeyi-Zorbalık

Çizelge 4.126 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Fiziksel Zorbalık	İlk ve Altı	141	43,06	18,536	G.Arası	943,046	3	314,349	,920	,431
	Ortaokul	53	43,87	21,069	G.İçi	107230,404	314	341,498		
	Lise	90	45,47	17,499	Toplam	108173,450	317			
	Ün. ve üstü	34	39,44	16,325						
	Toplam	318	43,49	18,473						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,920$; $p>.05$).

Çizelge 4.127 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
İdare	İlk ve Altı	141	43,15	16,603	G.Arası	1611,864	3	537,288	2,000	,114
	Ortaokul	53	45,62	19,669	G.İçi	84339,108	314	268,596		
	Lise	90	48,30	15,002	Toplam	85950,972	317			
	Ün. ve üstü	34	43,06	13,027						
	Toplam	318	45,01	16,466						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=2,000$; $p>.05$).

Çizelge 4.128 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

f, \bar{x} ve SS Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	N	\bar{x}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	P
Eğlence Amaçlı Zorbalık	İlk ve Altı	141	24,01	10,910	G.Arası	499,035	3	166,345	1,328	,265
	Ortaokul	53	24,04	12,462	G.İçi	39321,632	314	125,228		
	Lise	90	26,62	11,437	Toplam	39820,667	317			
	Ün. ve üstü	34	23,21	9,441						
	Toplam	318	24,67	11,208						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,328$; $p>.05$).

Çizelge 4.129 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Annesinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Duygu Zorbalığı	İlk ve Altı	141	24,01	10,910	G.Arasi	15,039	3	5,013		
	Ortaokul	53	24,04	12,462	G.İci	17503,552	314	55,744		
	Lise	90	26,62	11,437	Toplam	17518,591	317		,090	,966
	Ün. ve üstü	34	23,21	9,441						
	Toplam	318	24,67	11,208						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,090$; $p>.05$).

4.1.2.11 Algılanan gelir düzeyi-Zorbalık

Çizelge 4.130 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Fiziksel Zorbalık	Düşük	32	41,72	17,136	G.Arasi	235,559	2	117,780		
	Orta	157	43,19	18,998	G.İci	107898,611	314	343,626	,343	,710
	Yüksek	128	44,47	18,292	Toplam	108134,170	316			
	Toplam	317	43,56	18,499						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği

fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,343$; $p>.05$).

Çizelge 4.131 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	
İdare	Düşük	32	45,09	19,321	G.Arası	546,045	2	273,023	1,005	,367	
	Orta	157	43,83	16,443	G.İçi	85276,655	314	271,582			
	Yüksek	128	46,62	15,756	Toplam	85822,700	316				
	Toplam	317	45,09	16,480							

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,005$; $p>.05$).

Çizelge 4.132 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>	
Eğlence Amaçlı Zorbalık	Düşük	32	23,34	9,317	G.Arası	248,787	2	124,394	,991	,372	
	Orta	157	24,17	11,389	G.İçi	39423,882	314	125,554			
	Yüksek	128	25,77	11,397	Toplam	39672,669	316				
	Toplam	317	24,73	11,205							

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,991$; $p>.05$).

Çizelge 4.133 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Algılanan Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>SS</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SS</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Duygu Zorbalığı	Düşük	32	25,38	7,636	G.Arası	28,906	2	14,453	,259	,772
	Orta	157	26,22	7,484	G.İçi	17497,637	314	55,725		
	Yüksek	128	26,44	7,399	Toplam	17526,543	316			
	Toplam	317	26,22	7,447						

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=0,259$; $p>.05$).

4.1.2.12 Ailedeki birey sayısı-Zorbalık

Çizelge 4.134 Okul Zorbalığı Ölçeği Fiziksel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Fiziksel Zorbalık	3 ve altı	185	44,81	19,043	1,400	1,487	315	,138
	4 ve üstü	132	41,68	17,616	1,533			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin ailesindeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=1,487$; $p>.05$).

Çizelge 4.135 Okul Zorbalığı Ölçeği Sözel Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sözel Zorbalık	3 ve altı	185	46,08	16,404	1,206	1,418	315	,157
	4 ve üstü	132	43,42	16,420	1,429			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin ailesindeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=1,418$; $p>.05$).

Çizelge 4.136 Okul Zorbalığı Ölçeği Eğlence Amaçlı Zorbalık Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Eğlence Amaçlı Zorbalık	3 ve altı	185	25,50	11,509	,846	1,645	315	,101
	4 ve üstü	132	23,41	10,678	,929			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu puanlarının öğrencinin ailesindeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=1,645$; $p>.05$).

Çizelge 4.137 Okul Zorbalığı Ölçeği Duygu Zorbalığı Alt Boyutu Puanlarının Öğrencinin Ailesindeki Birey Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Duygu Zorbalığı	3 ve altı	185	26,34	7,692	,565	,241	315	,810
	4 ve üstü	132	26,14	7,100	,618			

Çizelgede görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan öğrencilerin okul zorbalığı ölçeği duygu zorbalığı alt boyutu puanlarının öğrencinin ailesindeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız grup t testi sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=0,241$; $p>.05$).

Çizelge 4.138 Okul İklimi Ölçeği Alt Boyutları İle Okul Zorbalığı Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Amacıyla Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

Faktörler	Değerler	Fiziksel Zorbalık	Sözel Zorbalık	Eğlence amaçlı Zorbalık	Duygu Zorbalığı
Öğretmen öğrenci ilişkisi	r	-,249	-,210	-,237	-,323
	p	,000	,000	,000	,000
	N	319	319	319	319
İdare	r	-,194	-,168	-,173	-,255
	p	,001	,003	,002	,000
	N	319	319	319	319
Öğrencilerin davranışsal değerleri	r	-,077	-,114	-,073	-,083
	p	,173	,042	,195	,139
	N	319	319	319	319
Öğrenciler Arası ilişkiler	r	-,141	-,139	-,112	-,223
	p	,012	,013	,046	,000
	N	319	319	319	319
Anne-baba, toplum ve okul Arası ilişkiler	r	-,139	-,132	-,123	-,176
	p	,013	,019	,028	,002
	N	319	319	319	319
Güvenlik ve düzenlilik	r	-,176	-,155	-,179	-,281
	p	,002	,005	,001	,000
	N	319	319	319	319

Çizelgede görüleceği üzere okul iklimi ölçeği alt boyutları ile okul zorbalığı ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan Pearson çarpım moment korelasyon analizi sonucunda okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu ile okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu ($r=-0,249$; $p<.001$), sözel zorbalık alt boyutu ($r=-0,210$; $p<.001$), eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu ($r=-0,237$; $p<.001$) ve duygu zorbalığı alt boyutu ($r=-0,323$; $p<.001$) arasında negatif yönde; okul

iklimi ölçeği idare alt boyutu ile okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu ($r=-0,194$; $p<.01$), sözel zorbalık alt boyutu ($r=-0,168$; $p<.01$), eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu ($r=-0,173$; $p<.01$) ve duygu zorbalığı alt boyutu ($r=-0,255$; $p<.001$) arasında negatif yönde; okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu ile okul zorbalığı ölçeği sözel zorbalık alt boyutu ($r=-0,210$; $p<.05$) arasında negatif yönde; okul iklimi ölçeği öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu ile okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu ($r=-0,141$; $p<.05$), sözel zorbalık alt boyutu ($r=-0,139$; $p<.05$), eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu ($r=-0,112$; $p<.05$) ve duygu zorbalığı alt boyutu ($r=-0,223$; $p<.001$) arasında negatif yönde; okul iklimi ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu ile okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu ($r=-0,139$; $p<.05$), sözel zorbalık alt boyutu ($r=-0,152$; $p<.05$), eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu ($r=-0,123$; $p<.05$) ve duygu zorbalığı alt boyutu ($r=-0,176$; $p<.01$) arasında negatif yönde; okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu ile okul zorbalığı ölçeği fiziksel zorbalık alt boyutu ($r=-0,176$; $p<.01$), sözel zorbalık alt boyutu ($r=-0,155$; $p<.01$), eğlence amaçlı zorbalık alt boyutu ($r=-0,179$; $p<.01$) ve duygu zorbalığı alt boyutu ($r=-0,281$; $p<.001$) arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Genel olarak söylenebilir ki, okul iklimi ölçeği alt puanları yükseldikçe okul zorbalığı puanları istatistiksel olarak anlamlı olacak şekilde düşmüştür. Diğer alt boyutlar arasındaki ilişkiler ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

BÖLÜM V

5. SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde, araştırmanın sonuçları ve bu sonuçlara dayalı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen öneriler yer almaktadır.

Bu araştırmada, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbalık eğilimlerinin okul iklimi algıları ile ilişkisi incelenmiştir.

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde, Okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Farklılık kız öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir. Okul İklimi Ölçeği anne-baba, toplum ve okul arası ilişkilerin öğrencinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Yine farklılık kız öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Okul iklimi ölçeği öğretmen öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Okul iklimi ölçeği idare alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Öğrenciler arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin yaşı değişkenine göre farklılaştığı belirlenmiştir. Yine Anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu ve güvenlik ve düzenlilik alt boyutu öğrencinin yaşı değişkenine göre farklılaştığı saptanmıştır. Farklılıklar 13 yaş ve altı yaş grubundaki öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Okul iklimi ölçeği; öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu, öğrenciler arası ilişkiler alt

boyutu, Anne-baba, toplum ve okul arası ilişkiler alt boyutu, güvenilirlik ve düzenlilik alt boyutu arasında öğrencinin sınıfı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Farklılıklar 7. sınıf grubundaki öğrencilerin lehine gerçekleşmiştir.

Okul iklimi ölçeği öğrencilerin davranışsal değerleri alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının sağ olup olmaması değişkenine göre farklılaştığı belirlenmiş, farklılık babası vefat eden grup lehine gerçekleşmiştir.

Okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu ile öğrencinin anne-babasının birlikte olup olmaması arasında anlamlı fark bulunmuştur. Farklılık anne-babası birlikte olan grup lehine gerçekleşmiştir.

Okul iklimi ölçeği Anne-baba, toplum arası ilişkiler alt boyutu puanlarının öğrencinin babasının mesleğine göre farklılaştığı görülmüştür. Farklılık babaları esnaf olan grubun lehine gerçekleşmiştir.

Okul iklimi ölçeği öğretmen-öğrenci ilişkisi alt boyutu puanlarının öğrencinin annesinin eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaştığı bu farklılığın anneleri ilkököl ve altı mezunu olan ve anneleri ortaokul mezunu olan grup lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Okul iklimi ölçeği güvenlik ve düzenlilik alt boyutu puanlarının öğrencinin algılanan gelir düzeyi değişkenine göre farklılaştığı orta ve yüksek gelir düzeyinin lehinde gerçekleştiği belirlenmiştir.

Zorbalık Davranışı Eğilim Ölçeği; fiziksel zorbalık, sözel zorbalık, eğlence amaçlı

zorbalık, duygu zorbalığı alt boyutları puanlarının öğrencinin cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı bu farklılığın erkek öğrencilerin lehine gerçekleştiği saptanmıştır.

Okul iklimi ölçeği alt boyutları ile Zorbalık Davranışı Eğilimi Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkide ise; genel olarak okul iklimi ölçeği alt puanları yükseldikçe zorbalık davranışı eğilim ölçeği puanları anlamlı olacak şekilde düşmüştür.

Bu sonuçlardan da anlaşılacağı gibi öğrencilerin okul iklimini algılamaları ile zorbalık eğilimleri arasında ilişki vardır diyebiliriz.

Araştırma sonucunda son zamanlarda yaşanan şiddet olaylarında idare, öğretmen, öğrenci ve veli ilişkilerinin önemini ortaya koymaktadır. Özellikle 13 yaş ve altı yaş grubundaki öğrencilerin okuldaki yaşantıları daha çok önemsedikleri sonucuna varabiliriz. Yaş büyüdükçe öğrencilerin okula yükledikleri anlam farklılaşmaktadır. 13 yaş ve altı grubundakiler okulu daha fazla yaşam alanı olarak görmektedirler. Bu grup sonuçlardan da anlaşılacağı gibi 7. sınıf öğrencilerini içermektedir. 8. sınıf öğrencilerinin sınavlara hazırlandıkları ve mezun olma durumunda oldukları için okulda olup bitenlerle fazla ilgilenmedikleri gibi bir durum ortaya çıkmaktadır.

Özellikle erkek öğrencilerin zorbalık davranışı eğiliminde olmaları önemlidir. Okullarda yaşanan disiplin olaylarına da en çok erkek öğrenciler karışmaktadır.

Araştırmacı bir devlet okulunda rehber öğretmenlik yapmaktadır. Yaptığı gözlemlerde öğrenci, öğretmen, veli ve idarenin ortaklaşa yönetime katıldığı, öğrencilerin fikirlerini açıkça ifade edebildiğinde okullarda yaşanan pek çok olumsuzlukların ortadan kalktığı görülmektedir.

5.2. Öneriler

- Okullar yüzyıllardır çocukların ve gençlerin yetişmesinde, toplumun kültürünü ve evrensel değerleri kazanmasında en büyük sorumluluğu taşımaktadırlar. Bu nedenle bu tür araştırmalar okulların kendilerini geliştirmelerine yardımcı olacaktır.
- Araştırma İstanbul ili Kadıköy ilçesindeki okullarda yapılmıştır. Türkiyenin değişik bölgelerinde yapılacak araştırmalarla öğrencilerin okula aidiyet durumları daha iyi anlaşılacaktır.
- Özellikle okul Rehberlik ve Psikolojik danışmanlık servislerinin bu araştırmada kullanılan Okul İklimi ve Zorbalık Davranışı Eğilimi Ölçeği gibi ölçekleri kullanarak okulun ve öğrencilerin daha iyi tanınmasında yardımcı olacaktır.

EKLER

EK 1. Zorbalık Davranışı Eğilim Ölçeği Alt Boyutları

EK 2. Kişisel Bilgiler

EK 3. Okul İklimi Ölçeği

EK 4. Zorbalık Davranışı Eğilim Ölçeği

EK 1. Zorbalık Davranışı Eğilim Ölçeği Alt Boyutları

I. BOYUT:FİZİKSEL ZORBALIK

- 1 Sınıfta her hangi bir şeyi yaptırmak için fiziksel güç kullanmak yeterlidir.
47.Hak ettiğine inandığımda birisine vururum.
19.Birisini kızdırmak için saçını çekerim.
39.Kendimi kötü hissettiğimde birisine vurmam beni sakinleştirir.
50Sınıftaki birisine haddini bildirmek için fiziksel gücümü kullanmaktan çekinmem.
41Sınıfta benden güçsüz birisi ile tartışırken fiziksel gücümü gösteririm.
4.Oyun oynarken koyduğum kurallara uymayanı döverim.
10.Bana hoşlanmadığım bir hareket yapılırsa tokat atarım.
13..Beni kızdıran kişilere vurmam isterim.
14.Kendimden güçsüz birisine kızdıysam hak ettiği cezayı veririm.
16.Oyun oynarken birisi, kurallarına uymadığında ona kötü sözler söylerim.
17.Kendimden güçsüz birisini dövmüşsem o bunu hak etmiştir.
22.Sınıfta bazı çocuklara sert davranmak normaldir.
23.Çelme takmak eğlencelidir.
27.Kendimden güçsüz birisine kızdıysam onu sinirlendirecek davranışlarda bulunurum.
28.Birisine kızdıysam canını yakmak isterim.
30.Birisinin kötü bakışı ona vurmam için yeterlidir.
33.Bir sorunu çözmek için konuşmaktan çok bağırarak etkilidir.
34.Arkadaşlarıma el şakası yapmayı severim.
37.Hoşlanmadığım birisine tokat atmışsam o bunu hak etmiştir.
51.Birisine takılmak için laf atmak hoşuma gider.

II. BOYUT SÖZEL ZORBALIK

2. Hoşlanmadığım birinin gruba girmesini istemem.
6.Sınıfta birini incitecek şeyler söylediysem o bunu hak etmiştir.
48.Sınıfta arkadaşlık yapmak istemediğim kişi ile bir şeyler yapmak

istemem.

25.Sınıfta birisini bilerek kızdırmak hoşuma gider.

43.Birisine kötü sözler söylemek,onun bunu hak ettiği anlamına gelir.

44.Okulda birisine kızdıysam tehdit ederim

31.Okulda gücünü göstermek için birisini tehdit etmek gerekir.

15.Hoşlanmadığım birisinin,okul eşyalarına zarar vermeyi düşünürüm.

3.Sessiz bir öğrenciyi kızdırmak kolaydır.

32.Sınıfta benden hoşlanmadığını hissettiğim kişiye küçük düşürücü sözler söylerim.

46.Benim istediğimi yapmayan birisi ile konuşmam.

53.İlginç giyinen birisine takılmaktan hoşlanırım.

55.Beni kızdıran birisini korkutmak hoşuma gider.

56.İhtiyacım olduğunda arkadaşım bana para vermek zorundadır.

57.Arkadaşım olmasını istemediğim birini görmezlikten gelirim.

58.Birisinin görünüşü tuhafsa ona takılırım.

61.Lider olmak, güçlü olmayı gerektirir.

62.Söylediklerimi önemsemeyen birisi ile konuşmam.

65.Arkadaşlık yapmak istemediğim kişiye her fırsatta ters cevaplar veririm.

59.İhtiyacım olduğunda arkadaşıma söylemeden eşyalarını alırım.

52.Sinirlendiğimde benden küçük öğrencilere bağırarak rahatlarım.

III.BOYUT EĞLENCE AMAÇLI ZORBALIK

67.Birisini sinirlendirmek için el şakası yapılır.

8.Yaptığım esprilerden dolayı arkadaşlarımdan utanması beni güldürür.

54.Sınıfta bazı kişilerle dalga geçmek eğlencelidir.

66.Garip konuşan birisine gülünür.

64.Küçük ve zayıf olan çocukları kızdırmak eğlencelidir.

45.Şaka olsun diye birisine isim takmak hoşuma gider.

7.Küçük çocuklar korkutulduğunda yüzlerindeki ifade çok komik oluyor.

35.Benden güçsüz çocuklarla dalga geçmek hoşuma gider.

36.Bazı çocukları sinirlendirmek için defterine abuk sabuk yazılar yazarım.

40.Benden küçük çocuklarla dalga geçmekten hoşlanırım.

42.Kendimden güçsüz çocuklara takılmak eğlencelidir.

21.Sınıfta hoşlanmadığım kişiye kötü şakalar yaparım

60.Sınıfta birisi utanınca yüzündeki ifade beni güldürür.

IV.BOYUT DUYGU ZORBALIĞI

38.Sınıfın kurallarına uymak gerekir.

49.Sınıfta birisi kırıldığı zaman onu anlayabiliyorum

5.Hareketleri ile beni sınırlendiren birisine kötü sözler söylerim.

9.Düşüncelerimi başkaları ile paylaşıyorum.

11.Sıkıntımı arkadaşlarımla konuşarak hafifletirim.

12.Sınıfta birisine küfür etmek beni sakinleştirir.

18.Sınıfta nedensiz yere birisine bağırılır.

20.Bazı kişi ve kişilere karşı kırıcı sözler söylenir.

24.Hoşlanmadığım birisine kırıcı sözler söylemek beni rahatsız etmez.

26.Birisi ile olan sorunumu konuşarak çözmeyi tercih ederim

29.Sınıfta birisi üzgünse onu fark edebilirim

63.Korkak olan oyuna giremez.

EK:2

Değerli Öğrenciler,

Bu araştırma, Yeditepe Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü / Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı'nda tez çalışması için yapılmaktadır.

Sorulara, samimi, objektif ve tarafsız cevap vermeniz araştırma bulgularının geçerli olması için gereklidir. Anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm anketi dolduracak olanların kişisel bilgileriyle ilgili sorular içermektedir. İkinci bölümde ise "Okul İklimi" ile ilgili 36 soru ve görüş bildirme alanı yer almaktadır. Üçüncü bölüm de ise okuldaki arkadaş ilişkilerine yönelik tutumları ölçmek için hazırlanmış 67 cümle bulunmaktadır.

Araştırmanın sağlıklı bulgulara ulaşması anketlerdeki ifadelere vereceğiniz cevaplara bağlı olacağından, cevaplarınızın gerçek anlamda tutum ve görüşlerinizi yansıtması çok önemlidir. Sonuçlar toplu olarak değerlendirileceğinden isim yazmanıza da gerek yoktur. Lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız.

Ankette yer alan soruların tümünü içtenlikle yanıtlamanızı ve gereken özeni göstermenizi diler, ilgi ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Fatma Arıman
Yeditepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı

1.BÖLÜM KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyet: ☐ Erkek ☐ Kız	Yaşınız:	Kaçıncı Sınıfta Okuyorsunuz?
Anne: ☐ Sağ ☐ Vefat etmiş	Baba: ☐ Sağ ☐ Vefat etmiş	
Anne-baba: ☐ Birlikte ☐ Ayrı		
Babanızın Mesleği: ☐ İşçi ☐ Memur ☐ Küçük esnaf (bakkal, lokantacı vb.) ☐ Mühendis/doktor/avukat vb. ☐ Diğer (belirtiniz.....)	☐ Çalışmıyor çünkü ☐ Emekli ☐ İşsiz	
Annenizin Mesleği: ☐ İşçi ☐ Memur ☐ Küçük esnaf(bakkal, lokantacı vb.) ☐ Mühendis/doktor/avukat vb. ☐ Diğer (belirtiniz.....)	☐ Çalışmıyor çünkü ☐ Emekli ☐ İşsiz ☐ Ev Hanımı	
Anne ve Babanızın Eğitim Durumu:		
Baba ☐ Okur yazar değil ☐ Okur Yazar ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Yüksekokul-Üniversite	Anne ☐ Okur yazar değil ☐ Okur Yazar ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Yüksekokul-Üniversite	
Oturduğunuz Ev: ☐ Lojman ☐ Kira ☐ Kendimizin ☐ Diğer (Lütfen belirtiniz.....)		
Ailenizin toplam gelirini düşündüğünüzde aşağıdaki gelir grubundan hangisi size uygundur? ☐ Düşük ☐ Ortanın Altı ☐ Orta ☐ Ortanın Üstü ☐ Yüksek		
Siz dahil ailenizdeki birey sayısı kaç kişidir? ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ve üstü		

EK:3

Okul İklimi Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılmıyorum ne de katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	1	2	3	4	5
1.Bu okuldaki öğretmenler öğrencilerini sever.	①	②	③	④	⑤
2.Bu okuldaki öğretmenler öğrencilerinden yanadır.	①	②	③	④	⑤
3.Öğretmenler öğrencilerine hak ettikleri notları verir.	①	②	③	④	⑤
4.Öğretmenler öğrencilerin birbirlerine arkadaşça ve nazik olmasına yardımcı olur.	①	②	③	④	⑤
5.Öğretmenler öğrencilere yardım etmeye isteklidir.	①	②	③	④	⑤
6.Öğretmenler bir öğrencinin öğrenme sorunu olduğunda sabırlıdır.	①	②	③	④	⑤
7.Öğretmenler öğrencilere yardımcı olmak için fazladan çaba sarfeder.	①	②	③	④	⑤
8.Öğretmenler her bir öğrencinin ihtiyaçlarını anlar ve bu ihtiyaçlara cevap verir.	①	②	③	④	⑤
9.Öğretmenler öğrencileri azarladıklarından daha sık överler.	①	②	③	④	⑤
10.Öğretmenler öğrencilere karşı adildir.	①	②	③	④	⑤
11.Öğretmenler öğrencilere bir birey oldukları bilinciyle davranır.	①	②	③	④	⑤
12.Öğretmenler. öğrencilerin çalışmalarını tamamlayabilmeleri için dikkatlice açıklamalarda bulunur.	①	②	③	④	⑤
13.Bu okuldaki idareciler öğrencilerin düşüncelerini dinler.	①	②	③	④	⑤
14.Bu okuldaki idareciler sık sık öğretmenlerle ve velilerle konuşurlar.	①	②	③	④	⑤
15.Bu okuldaki idareciler yüksek kriterler belirler ve bu ölçütlerin ne olduğu konusunda öğretmenleri, öğrencileri ve velileri bilgilendirir.	①	②	③	④	⑤
16.İdareciler, kendileri de sıkı çalışarak iyi örnek olurlar.	①	②	③	④	⑤
17.Bu okuldaki idareciler öğrencilerin şikayetlerini ve fikirlerini duymaya isteklidir.	①	②	③	④	⑤
18.Öğretmenler ve öğrenciler bu okulda ne olacağı konusunda karar vermede yardımcı olur.	①	②	③	④	⑤
19.Eğer bir öğrenci biriyle alay ederse, diğer öğrenciler buna katılmaz.	①	②	③	④	⑤
20.Bu okuldaki öğrenciler, öğretmenler onları izlemiyorken bile, terbiyelidir.	①	②	③	④	⑤
21.Öğrencilerin çoğu, öğretmen sınıftan çıkarsa bile, ödevlerini yapar.	①	②	③	④	⑤
22.Öğrenciler birbirlerini önemserler.	①	②	③	④	⑤
23.Öğrenciler birbirlerine saygı duyar.	①	②	③	④	⑤
24.Öğrenciler birbirleriyle arkadaş olmak ister.	①	②	③	④	⑤
25.Öğrenciler kendilerini bu okula ait hisseder.	①	②	③	④	⑤
26.Veliler okuldaki toplantılara ve diğer faaliyetler katılır.	①	②	③	④	⑤
27.Toplumdaki pek çok kişi bir şekilde okula yardımcı olur.	①	②	③	④	⑤

28.Okuldaki toplantılara ve programlara toplumun katılımı iyidir.	①	②	③	④	⑤
29.Toplumdaki gruplar, öğrenmede, müzikte, oyunculukta ve sporda öğrenci başarılarını ödüllendirir.	①	②	③	④	⑤
30.Öğrenciler genellikle okul binasında kendilerini güvende hissederler.	①	②	③	④	⑤
31.Öğretmenler ve diğer çalışanlar dersten önce ve sonra okul binasında kendilerini güvende hissederler.	①	②	③	④	⑤
32.İnsanlar toplantılar ve programlar için akşam saatlerinde okula gelmekten korkmaz.	①	②	③	④	⑤
33.Sınıflar genellikle temiz ve düzenlidir.	①	②	③	④	⑤
34.Okul binası iyi durumda tutulur.	①	②	③	④	⑤
35.Okul binası temiz ve düzenli tutulur.	①	②	③	④	⑤
36.Okul alanı düzenli ve çekicidir.	①	②	③	④	⑤

EK:4**ZORBALIK DAVRANIŞI EĞİLİM ÖLÇEĞİ**

	HİÇ BİR ZAMAN KATILMIYORUM	ÇOK AZ KATILYORUM	BAZEN KATILYORUM	ÇOĞU ZAMAN KATILYORUM	HER ZAMAN KATILYORUM
1.Sınıfta her hangi bir şeyi yaptırmak için fiziksel güç kullanmak yeterlidir.	①	②	③	④	⑤
2.Hoşlanmadığım birinin gruba girmesini istemem.	①	②	③	④	⑤
3.Sessiz bir öğrenciyi kızdırmak kolaydır.	①	②	③	④	⑤
4.Oyun oynarken koyduğum kurallara uymayı döverim.	①	②	③	④	⑤
5.Hareketleri ile beni sinirlendiren birisine kötü sözler söylerim.	①	②	③	④	⑤
6.Sınıfta birisini incitecek şeyler söylediysem o bunu hak etmiştir.	①	②	③	④	⑤
7.Küçük çocuklar korkutulduğunda yüzlerindeki ifade çok komik olur.	①	②	③	④	⑤
8.Yaptığım esprilerden dolayı arkadaşlarımla utanması beni güldürür.	①	②	③	④	⑤
9.Düşüncelerimi başkasıyla paylaşıyorum.	①	②	③	④	⑤
10.Bana hoşlanmadığım bir hareket yapılırsa tokat atarım.	①	②	③	④	⑤
11.Sıkıntımı arkadaşlarımla konuşarak hafifletirim.	①	②	③	④	⑤
12.Sınıfta birisine küfür etmek beni sakinleştirir.	①	②	③	④	⑤
13.Beni kızdıran kişilere vurmaya isterim.	①	②	③	④	⑤
14.Kendimden güçsüz birisine kızdıysam hak ettiği cezayı veririm.	①	②	③	④	⑤
15.Hoşlanmadığım birisinin, okul eşyalarına zarar vermeyi düşünürüm.	①	②	③	④	⑤
16.Oyun oynarken birisi, kurallarına uymadığında ona kötü sözler söylerim.	①	②	③	④	⑤
17.Kendimden güçsüz birini dövmüşsem o bunu hak etmiştir.	①	②	③	④	⑤
18.Sınıfta nedensiz yere birisine bağırılır.	①	②	③	④	⑤
19.Birisini kızdırmak için saçını çekerim.	①	②	③	④	⑤
20.Bazı kişi veya kişilere karşı kırıncı sözler söylenir.	①	②	③	④	⑤
21.Sınıfta hoşlanmadığım kişiye kötü şakalar yaparım.	①	②	③	④	⑤
22.Sınıfta bazı çocuklara sert davranmak normaldir.	①	②	③	④	⑤
23.Çelme takmak, eğlencelidir.	①	②	③	④	⑤
24.Hoşlanmadığım birisine kırıncı sözler söylemek beni rahatsız etmez.	①	②	③	④	⑤
25.Sınıfta birisini kızdırmak hoşuma gider.	①	②	③	④	⑤
26.Birisi ile sorunumu konuşarak çözmeyi tercih ederim.	①	②	③	④	⑤
27.Kendimden güçsüz birisine kızdıysam onu sinirlendirecek davranışlarda bulunurum.	①	②	③	④	⑤

28.Birisine kızdıysam canını yakmak isterim.	①	②	③	④	⑤
29.Sınıfta biri üzgünse onu fark edebilirim..	①	②	③	④	⑤
30.Birisinin kötü bakışı ona vurmam için yeterlidir.	①	②	③	④	⑤
31.Okulda gücünü göstermek için birisini tehdit etmek gerekir.	①	②	③	④	⑤
32.Sınıfta benden hoşlanmadığını hissettiğim kişiye küçük düşürücü sözler söylerim.	①	②	③	④	⑤
33.Bir sorunu çözmek için konuşmaktan çok bağırarak etkilidir.	①	②	③	④	⑤
34.Arkadaşlarıma el şakası yapmayı severim.	①	②	③	④	⑤
35.Benden güçsüz çocuklarla dalga geçmek hoşuma gider.	①	②	③	④	⑤
36.Bazı çocukları sinirlendirmek için defterine abuk sabuk yazılar yazarım.	①	②	③	④	⑤
37.Hoşlanmadığım birisine tokat atmışsam o bunu hak etmiştir.	①	②	③	④	⑤
38.Sınıfın kurallarına uymak önemlidir.	①	②	③	④	⑤
39.Kendimi kötü hissettiğimde birisine vurmam beni sakinleştirir.	①	②	③	④	⑤
40.Benden küçük çocuklarla dalga geçmekten hoşlanırım.	①	②	③	④	⑤
41.Sınıfta benden güçsüz birisi ile tartışırken fiziksel gücümü gösteririm.	①	②	③	④	⑤
42.Kendimden küçük çocuklara takılmak eğlencelidir.	①	②	③	④	⑤
43.Birisine kötü sözler söylemek, onun bunu hak ettiği anlamına gelir.	①	②	③	④	⑤
44.Okulda birisine kızdıysam tehdit ederim.	①	②	③	④	⑤
45.Şaka olsun diye birisine isim takmak hoşuma gider.	①	②	③	④	⑤
46.Benim istediğimi yapmayan birisi ile konuşmam.	①	②	③	④	⑤
47.Hak ettiğine inandığımda birisine vururum.	①	②	③	④	⑤
48.Sınıfta arkadaşlık yapmak istemediğim kişi ile bir şeyler yapmak istemem.	①	②	③	④	⑤
49.Sınıfta birisi kırıldığı zaman onu anlayabiliyorum.	①	②	③	④	⑤
50.Sınıftaki birisine haddini bildirmek için fiziksel gücümü kullanmaktan çekinmem.	①	②	③	④	⑤
51.Birisine takılmak için laf atmak hoşuma gider.	①	②	③	④	⑤
52.Sinirlendiğimde benden küçük öğrencilere bağırarak rahatlarım.	①	②	③	④	⑤
53.İlginç giyinen birisine takılmaktan hoşlanırım.	①	②	③	④	⑤
54.Sınıfta bazı kişilerle dalga geçmek eğlencelidir.	①	②	③	④	⑤
55.Beni kızdıran birisini korkutmak hoşuma gider.	①	②	③	④	⑤
56.İhtiyacım olduğunda arkadaşım bana para vermek zorundadır.	①	②	③	④	⑤
57.Arkadaşım olmasını istemediğim birini görmezlikten gelirim.	①	②	③	④	⑤
58.Birisinin görünüşü tuhafsa ona takılırım.	①	②	③	④	⑤
59.İhtiyacım olduğunda arkadaşşıma söylemeden eşyalarını alırım.	①	②	③	④	⑤
60.Sınıfta birisi utanınca yüzündeki ifade beni güldürür.	①	②	③	④	⑤
61.Lider olmak, güçlü olmayı gerektirir.	①	②	③	④	⑤
62.Söylediklerimi önemsemeyen birisiyle konuşmam.	①	②	③	④	⑤
63.Korkak olan oyuna giremez.	①	②	③	④	⑤
64.Küçük ve zayıf olan çocukları kızdırmak eğlencelidir.	①	②	③	④	⑤
65.Arkadaşlık yapmak istemediğim kişiye her fırsatta ters cevaplar veririm.	①	②	③	④	⑤

66.Garip konuşan birine gülünür.	①	②	③	④	⑤
67.Birisini sinirlendirmek için el şakası yapılır.	①	②	③	④	⑤

KAYNAKLAR

Acarbay,F.Y., 2006, **Kapsamlı Okul İklimini Değerlendirme Ölçeğinin (Öğrenci Formu) Türkçe Dilsel Eşdeğerlik Güvenirlilik ve Geçerlik Çalışması**, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Altun, S.A., 2001, **Örgüt Sağlığı**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

Avedisyan,S., 1997, **Azınlık Okullarında Sınıf İklimi ve İletişim**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Atay,O., http://www.derskolik.com/modules/egitim_makaleleri 2007

Balcı,A., 2002, **Etkili Okul Okul Geliştirme Kuram Uygulama ve Araştırma**, Pegem A Yayıncılık, Ankara

Bridge, B., 2003, **Zorbalık Bilinmeyen Çeşitleri ve Çözümleri**, Beyaz Yayınları, İstanbul

Bursalıoğlu,Z., 2000, **Eğitim Yönetimi Anlamak Sistemi Çözümlemek**, Pegem A Yayınevi, Ankara

Bursalıoğlu,Z., 2003, **Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama**, Pegem A Yayıncılık, Ankara

Can, H., 1994, **Organizasyon ve Yönetim**, Siyasal Kitapevi, Ankara

Çayırdag, N., 2006, **İlköğretim 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Okul Kültürünü Algılayışları ile Zorbalık Eğilimleri ve Zorbalıkla baş etme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Çelik, V., 2000, **Okul Kültürü ve Yönetimi**, Pegem A Yayınevi, Ankara

Dölek,N., 2005, **Aile İçi Şiddet**, Pendik Toplantıları10, Pendik Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul

Ekşi, F.,2006, **Rehber Öğretmenlerin Okul İklimi Algıları ile Kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Erdoğan,İ., 2004, **Okul Yönetimi Öğretim Liderliği**, Sistem Yayıncılık, İstanbul

Gezer,B., 2005, **Okul kültürünün öğrenci başarısı üzerindeki etkileri (Elazığ ili örneği)**, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ

Güçlü, N., **Örgüt Kültürü**, <http://www.manas.kg/pdf/sbpdf6/guclu.pdf>

<http://yayimmeb.gov.tr/dergiler/sayı76/murat%20tekin.pdf>

İlgar,L., 1996, **Eğitim Yönetimi Okul Yönetimi Sınıf Yönetimi**, Beta Basım Yayım

Karasar, N., 1995, **Bilimsel Araştırma Yöntemi Kavramlar, İlkeler ve Teknikler**, Araştırma Eğitim Danışmanlık ltd.

Keskinoglu, M.ř., 2006, **Yüzünden Okumak**, Akademi Yayınları, İstanbul

Koç, Z., 2006, **Lise Öğrencilerinin zorbalık düzeylerinin yordanması**, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Korkmaz, G., 2002, **21. Yüzyıl bilgi toplumunda okul kültürü ve yönetimi (Öğretmenlerin demografik özelliklerinin çalıştıkları okul tipinin ve yöneticileriyle ilişkilerinin okul kültürü algılarına etkisi)** Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, İstanbul

Köknel, Ö., 1997, **Kaygıdan Mutluluđa Kişilik**, Altın Kitaplar, İstanbul

Köknel, Ö., 2000, **Bireysel ve Toplumsal Şiddet**, Altın Kitaplar, İstanbul

Kuyumcu, M., 2007, **İlköğretim okullarında okul kültürü ve takım liderliği (Elazığ İli Örneği)**, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ

Mülazımoğlu, İ., 2006, **Aile içi şiddetin çocukların şiddet eğilimine etkileri**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul

Özdemir, S., Sezgin, F., **Etkili okullar ve öğretim liderliği**,

<http://www.manas.kg/pdf/sbd-3-16.pdf>

Pişkin, M., **Okul zorbalığı:tanımı, türleri, ilişkili olduğu değişkenler ve alınabilecek önlemler**, <http://www.diyarbakirram.gov.tr/kaynak/oz.doc>

Satan, A., 2006, **İlköğretim ikinci kademedeki okuyan öğrencilerin zorbalık davranış eğilimleri ile bazı değişkenler arasındaki ilişki**, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Şahin, H.M., 2003, **Sporda Şiddet ve Saldırganlık**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

Şişman,M., 1994, **Örgüt Kültürü**, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları Eğitim Fakültesi Yayınları, Eskişehir

Taymaz, H., 2003, **İlköğretim ve Ortaöğretim Okul Müdürleri için Okul Yönetimi**, Pegem AYayınılık, Ankara

T.C. İstanbul Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü **Şiddeti Önleme ve Azaltma Eylem Planı**, 2007

Türkçe Sözlük, 1998 Türk Dil Kurumu Yayınları

Ünal,S., Ada, S., 2004, **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**, Marmara Üniversitesi Yayın Teknik Eğitim Fakültesi Yayını, İstanbul

Yapıcı, M., 2005, **Okul ve İnsan**, Pegem AYayınılık, Ankara

Yavuzer, H., 1994, **Çocuk ve Suç**,Remzi Kitabevi, İstanbul

ÖZGEÇMİŞ

Fatma Arıman

Kişisel Bilgiler:

Doğum Tarihi:01.06.1974

Doğum Yeri:Rize

Medeni Durumu:Bekar

Eğitim:

1992-1995 Açık Öğretim Lisesi

1995-1999 İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü

2006-Devam Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı

Çalıştığı Kurumlar:

2004- Devam Ediyor Kadıköy Şenesenevler Lisesi, Rehber Öğretmen

2003-2004 Rize İstiklal İlköğretim Okulu, Rehber Öğretmen

2001-2003 Rize Rehberlik Araştırma Merkezi, Rehber Öğretmen